

การประเมินผล

โครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ปี 2561

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เอกสารการประเมินผล
เมษายน 2563

Centre for Project and Programme Evaluation
Office of Agricultural Economics
Ministry of Agriculture and Cooperatives
Evaluation Papers
April 2020

การประเมินผล
โครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ปี 2561

โดย

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรดำเนินการจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่เดือดร้อนให้มีอาหารสำหรับบริโภคตลอด มีแหล่งอาหารสำรองเมื่อเกิดภัยพิบัติ มีแหล่งเมล็ดพันธุ์และปัจจัยการผลิตที่เพียงพอต่อการเพาะปลูก สำหรับปี พ.ศ. 2561 กำหนดเป้าหมายการจัดตั้งธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร จำนวน 57 แห่ง ในพื้นที่ 22 จังหวัด โดยดำเนินการให้บริการรับฝาก ถอน ยืม คั้น และแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตร โดยกลุ่มตัวอย่างธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร 12 แห่ง ในพื้นที่ 12 จังหวัด เกษตรกรตัวอย่าง 180 ราย โดยใช้ Logic Model เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

ผลการประเมิน พบว่า การเบิกจ่ายงบประมาณ จำนวน 2,632,758.61 บาท ครอบคลุมเป้าหมายและทันเวลา มีการชี้แจงและกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกสถาบันเกษตรกร เพื่อจัดตั้งธนาคารข้าวให้แก่สถาบันเกษตรกรครบทั้ง 57 แห่ง แต่มี 1 แห่ง ไม่มีการให้บริการแก่เกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรไม่สนใจใช้บริการ มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 1,937 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ด้านการใช้บริการของเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 75.71 ใช้บริการยืม-คั้น ปัจจัยการผลิต เนื่องจากปัจจัยการผลิตที่ยืมมีคุณภาพดี สามารถลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ลดปัญหาการขาดแคลนปัจจัยการผลิต และปลอดภัยในการยืม ส่วนการใช้บริการยืมคั้นข้าวสารเพื่อการบริโภคมีเพียงร้อยละ 8.85 ส่วนการใช้บริการฝากถอนข้าวเปลือกมีการใช้บริการเพียง 2 แห่ง ด้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง และส่วนใหญ่มีความต้องการยืมปัจจัยการผลิต ซึ่งการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและลดปัญหาการขาดแคลนปัจจัยการผลิตของเกษตรกรได้ คิดเป็นร้อยละ 40.63

ดังนั้น การดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรจึงควรพิจารณาความต้องการของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรในกิจกรรมที่แตกต่างจากธุรกิจที่สหกรณ์ดำเนินการอยู่แล้วเพื่อให้ธนาคารสามารถดำเนินการตามเป้าหมายของการจัดตั้งธนาคารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การสนับสนุนข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่เกษตรกรใช้เพื่อการบริโภค หรือเพื่อขายเป็นสินค้าคุณภาพ ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร สหกรณ์การเกษตรจุน จำกัด เป็นต้นแบบในการดำเนินกิจกรรมฝาก-ถอน ในพื้นที่อื่นที่มีลักษณะทางกายภาพและความต้องการใกล้เคียงกัน

คำสำคัญ : ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ข้าวสถาบัน การยืมคั้นปัจจัยการผลิต

Executive summary

Rice Banking in farmer's institution established for help institution's member starvation and reserved rice for disaster period. The Rice Bank let the members deposited-withdraw and loan-return for rice and factor for production. The goals in 2018 is to establish the Rice Bank in 57 institutions, 22 provinces. In this evaluation, we use logic model for evaluate the bank operation, sampling 12 institutions in 12 provinces and 180 farmers.

The result founded that the budget used, 2,632,758.61 bath, in time and meet the goal. The staff had explained and set the qualification criteria for institutions to establish the Rice Bank. There are 57 institutions can establish Rice Bank, but one cannot operate because the members do not interest to use the bank service. There are 1,937 farmers that participated the bank. 75.71% of them used production factor loan and return service because the bank's production factor good in quality, low interest rate, supporting them from shortage and middleman's oppression. But in the other hand, they rarely use deposited-withdrawal service, there are 2 banks that operated this service.

In sort, the bank help member to lower their production cost and mitigated production factor shortage by 40.63%. As the way to improve the bank efficiency, the bank's operation should consider farmer demand and the activities that differ from institution's business.

Keywords: Rice Bank, Rice Banking in farmer's institution, loan for production.

(ง)

คำนำ

การประเมินผลโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรปี 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผล การดำเนินงาน ผลได้ ผลลัพธ์ และมูลค่าประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานธนาคาร เพื่อให้ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานโครงการในระยะต่อไป

ศูนย์ประเมินผล ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด คณะกรรมการบริหารจัดการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร และเกษตรกรสมาชิก ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ซึ่งทำให้รายงานการประเมินผลฉบับนี้ เกิดความสมบูรณ์ จึงใคร่ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง และผู้สนใจทั่วไป

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
เมษายน 2563

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(ข)
Executive summary	(ค)
คำนำ	(ง)
สารบัญตาราง	(ช)
สารบัญตารางผนวก	(ซ)
สารบัญภาพ	(ณ)
บทที่ 1 สารสำคัญของโครงการ	1
1.1 ความเป็นมาของโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	1
1.3 เป้าหมายการดำเนินงาน	1
1.4 วิธีการดำเนินงานโครงการ	2
1.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบ	2
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ	2
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการประเมินผล	3
2.1 ความสำคัญของการประเมินผล	3
2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล	3
2.3 ขอบเขตของการประเมินผล	3
2.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2.5 การตรวจเอกสาร แนวคิด และทฤษฎี	4
2.6 วิธีการประเมินผล	12
2.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล	16
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายของโครงการ	17
3.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	17
3.2 การเข้าร่วมโครงการของรัฐ	20
บทที่ 4 ผลการประเมิน	21
4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	21
4.2 กิจกรรม (Activities)	22
4.3 ผลผลิต (Outputs)	25
4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)	29
4.5 ทักษะและความคิดเห็น	32
บทที่ 5 สรุป และข้อเสนอแนะ	35
5.1 สรุป	35
5.2 ข้อเสนอแนะ	38

(จ)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	39
ภาคผนวก	37
ภาคผนวกที่ 1 แบบสอบถาม	43
ภาคผนวกที่ 2 มูลค่าการยืม คั้น ฝัก ถอน ของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร	73

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดของการประเมินผล ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ปี 2561	13
ตารางที่ 3.1 เพศ อายุ และการศึกษาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	17
ตารางที่ 3.2 การประกอบอาชีพและประสบการณ์การทำงานเกษตร	18
ตารางที่ 3.3 ขนาดครัวเรือนและแรงงานภาคการเกษตร	18
ตารางที่ 3.4 การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรสมาชิก	19
ตารางที่ 3.5 แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร	19
ตารางที่ 3.6 การเข้าร่วมโครงการของรัฐ	20
ตารางที่ 4.1 งบประมาณที่เบิกจ่ายจริงต่องบประมาณที่ได้รับจัดสรร	21
ตารางที่ 4.2 ช่องทางการประชาสัมพันธ์โครงการ	22
ตารางที่ 4.3 ความเห็นของสถาบันเกษตรกรต่อหลักเกณฑ์การคัดเลือกสถาบันเกษตรกร	23
ตารางที่ 4.4 แผนและผลการสนับสนุนการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร	24
ตารางที่ 4.5 การดำเนินงานของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ปี 2561	26
ตารางที่ 4.6 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรของเกษตรกร	26
ตารางที่ 4.7 การใช้บริการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรของเกษตรกร	27
ตารางที่ 4.8 ความเพียงพอและคุณภาพของปัจจัยการผลิตที่ยืมจากธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร	27
ตารางที่ 4.9 เหตุผลที่เกษตรกรตัดสินใจใช้บริการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร	28
ตารางที่ 4.10 แนวโน้มการใช้บริการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรในปีเพาะปลูก 2562/63	28
ตารางที่ 4.11 ค่าใช้จ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิตของเกษตรกร	29
ตารางที่ 4.12 รายรับและรายจ่ายของสถาบันเกษตรกรในการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร	30
ตารางที่ 4.13 ราคาปัจจัยการผลิตที่ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรให้สมาชิกยืม	31
ตารางที่ 4.14 ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ	31
ตารางที่ 4.15 ความพึงพอใจของเกษตรกร	32
ตารางที่ 4.16 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ	33
ตารางที่ 5.1 สรุปผลการประเมินตามประเด็นตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดของโครงการธนาคารข้าว ในสถาบันเกษตรกร ปี 2561	36

(๗)

สารบัญตารางผนวก

	หน้า
ตารางผนวกที่ 2.1 มูลค่าการให้บริการยืม-คืนปัจจัยการผลิต และฝาก-ถอนผลผลิต ของธนาคารข้าวสถาบันเกษตรกร	75

(ณ)

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แบบจำลองโลจิก (Logic Model)	8
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างแนวคิดการประเมินผลของ Stake	10
ภาพที่ 2.3 รูปแบบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมิติในแนวตั้ง และมิติในแนวนอน	11
ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา	12
ภาพที่ 4.1 ความทันเวลาของการจัดสรรงบประมาณ	22
ภาพที่ 4.2 เกณฑ์การคัดเลือกสหกรณ์จังหวัด	23
ภาพที่ 4.3 การจัดทำคู่มือการดำเนินงาน	25

บทที่ 1

สาระสำคัญของโครงการ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

ธนาคารสินค้าเกษตรเป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวร่วมกับคณะทำงานจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยการจัดตั้งและพัฒนาธนาคารสินค้าเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการและตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในชุมชน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินโครงการธนาคารสินค้าเกษตรใน 7 ธนาคาร ได้แก่ 1) ธนาคารโค – กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ 2) ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ 3) ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน 4) ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร 5) ธนาคารโคนมทดแทนฝูง 6) ธนาคารผลผลิตเกษตรกรด้านการประมง และ 7) ธนาคารปัจจัยการผลิตหม่อนไหม (เส้นไหม)

ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่เดือดร้อนให้มีอาหารสำหรับบริโภคได้ตลอดปี มีแหล่งอาหารสำรองเมื่อเกิดภัยพิบัติ มีแหล่งเมล็ดพันธุ์ข้าวและปัจจัยการผลิตที่เพียงพอต่อการเพาะปลูก มีแหล่งเมล็ดพันธุ์ข้าวสำรองไว้ใช้ยามเกิดภัยพิบัติ โดยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์คัดเลือกคณะกรรมการบริหารธนาคารข้าวจากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ด้วยตนเอง จากนั้นกรรมการบริหารธนาคารข้าวกำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติสมาชิก เกณฑ์การให้บริการธนาคารควบคุมบัญชีการจัดเก็บข้าวเปลือกและเมล็ดพันธุ์ข้าว และการกำหนดอัตรายืม คืน ผาก ถอน

การดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร จะดำเนินการในสถาบันเกษตรกรที่เป็นสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร ตามประกาศของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยมีการให้บริการเกษตรกรในรูปแบบของการรับฝากข้าวเปลือกและเมล็ดพันธุ์ข้าว สำหรับสมาชิกที่ไม่มีสถานที่เก็บข้าวเปลือกและเมล็ดพันธุ์เพื่อเป็นคลังอาหารและคลังเมล็ดพันธุ์สำรอง รวมถึงการให้ยืมข้าวสาร เมล็ดพันธุ์ ปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรที่ขาดแคลนนำไปบริโภค และใช้ในการทำการเกษตร

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อส่งเสริมและจัดตั้งธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

1.2.2 เพื่อส่งเสริมให้สหกรณ์มีการดำเนินการบริหารจัดการในรูปแบบธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้แก่สมาชิก

1.3 เป้าหมายการดำเนินงาน

ดำเนินงานครั้งแรกในปี 2559 โดยเริ่มดำเนินการในกลุ่มสหกรณ์ที่มีการผลิตข้าว และมีโรงสีข้าวจำนวน 10 แห่ง ในพื้นที่ 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตาก น่าน เชียงใหม่ อุทัยธานี สุพรรณบุรี ร้อยเอ็ด นครราชสีมา สุรินทร์ และเพชรบุรี

ในปี 2560 ดำเนินการขยายผลการจัดตั้งธนาคาร จำนวน 21 แห่ง ใน 20 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดน่าน เชียงราย พะเยา ลำพูน ลำปาง อุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย พิจิตร อุทัยธานี ชัยนาท กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา เพชรบูรณ์ และสกลนคร

ต่อมาในปี 2561 ดำเนินการขยายผลจัดตั้งธนาคารเพิ่ม จำนวน 57 แห่ง ใน 22 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดยโสธร อุทัยธานี สุรินทร์ ชัยภูมิ สระบุรี กาฬสินธุ์ สระแก้ว อำนาจเจริญ นราธิวาส กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ร้อยเอ็ด พิษณุโลก เชียงราย ขอนแก่น อุตรดิตถ์ บุรีรัมย์ สุโขทัย พังงา มุกดาหาร แพร่ และนครพนม

1.4 วิธีการดำเนินงานโครงการ

- 1.4.1 ให้คำแนะนำ ส่งเสริมการดำเนินงานโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรที่จัดตั้งในปี 2561 ตามรูปแบบธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนด
- 1.4.2 จัดทำแผนการส่งเสริมกิจกรรมการขับเคลื่อนในรูปแบบของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร
- 1.4.3 ขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนการขับเคลื่อนธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร
- 1.4.4 แนะนำ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรให้กับสมาชิกทราบ และรับสมัครสมาชิกเข้าร่วมโครงการ
- 1.4.5 กำกับ ติดตาม แก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร
- 1.4.6 รายงานผลการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ทราบ

1.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

- 1.6.1 สมาชิกสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน ช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ และระดับรายได้สมาชิก
- 1.6.2 สมาชิกสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ โดยไม่ต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว และปัจจัยการผลิตราคาแพง ในช่วงที่ตลาดมีความต้องการสูง
- 1.6.3 มีคลังอาหารสำรองสำหรับชุมชน สมาชิกมั่นใจว่ามีอาหารบริโภคได้ตลอดปี
- 1.6.4 มีเมล็ดพันธุ์สำรองไว้ใช้ยามขาดแคลน

บทที่ 2

ระเบียบวิธีการประเมินผล

2.1 ความสำคัญของการประเมินผล

จากผลการประเมินผลโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรปี 2560 พบว่า มีธนาคาร 15 แห่ง จาก 21 แห่ง ที่สามารถดำเนินงานในรูปแบบธนาคาร และให้บริการได้ทันภายในปี และมีธนาคาร 4 แห่ง ที่ยังไม่มี การดำเนินงานในรูปแบบธนาคาร และไม่สามารถให้บริการได้ทันภายในปี 2560 ได้แก่ สหกรณ์ การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ศรีสะเกษ จำกัด สหกรณ์การเกษตรกันทรลักษณ์ จำกัด สหกรณ์ การเกษตร หงาวดับเต่า จำกัด และสหกรณ์การเกษตรเขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด เนื่องจาก ความไม่พร้อมของสหกรณ์เอง รวมทั้งระบบการบริหารงานภายในสหกรณ์ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจ รูปแบบการดำเนินงานธนาคารอย่างชัดเจน นอกจากนี้ธนาคารยังให้ยืมปัจจัยการผลิตอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และยาปราบศัตรูพืช ซึ่งเป็นลักษณะการดำเนินงานที่เหมือนกับธุรกิจของสหกรณ์ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการที่เกษตรกรยืมปัจจัยการผลิตจากธนาคาร คือ ปัจจัยการผลิตที่ยืมมีราคาต่ำกว่า ราคาตลาด ร้อยละ 5.28 สำหรับการฝากสินค้าเกษตรนั้น พบว่า มีธนาคารที่รับฝากข้าวเปลือกจากสมาชิก เพียงแห่งเดียว คือ สหกรณ์การเกษตรจุน จำกัด จังหวัดพะเยา ที่เปิดบริการรับฝากข้าวเปลือกจาก เกษตรกร โดยประโยชน์ที่ธนาคารได้รับจากการรับฝากผลผลิตจากสมาชิก คือ กำไรหรือขาดทุนที่เกิดจาก ส่วนต่างของราคาสินค้าที่รับฝาก นอกจากนี้ เกษตรกรที่มาใช้บริการจะได้รับประโยชน์ต่อบริการเหล่านี้

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล จึงได้ทำการติดตามและประเมินผลโครงการ รวมถึงประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินธุรกิจในรูปแบบธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร และประโยชน์ ที่ธนาคารและเกษตรกรได้รับจากการดำเนินโครงการ เพื่อนำข้อมูล ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงการดำเนินงานให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ของผู้บริหาร ในการดำเนินงานโครงการในระยะต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

2.2.1 เพื่อประเมินผลลัพธ์ของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรที่จัดตั้งและดำเนินงานในปี 2561

2.2.2 เพื่อประเมินประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

2.3 ขอบเขตการของประเมินผล

2.3.1 พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินงานโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ปี 2561 จำนวน 57 แห่ง ใน 22 จังหวัด และธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ปี 2560 ที่มีการฝาก-ถอน ยืม-คืน ครบตามเกณฑ์ จำนวน 1 แห่ง

2.3.2 ประชากรเป้าหมาย ได้แก่

- 1) คณะกรรมการบริหารงานธนาคาร
- 2) เจ้าหน้าที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่
- 3) เกษตรกรสมาชิกโครงการ ในปี 2561

2.3.3 ระยะเวลาข้อมูล ข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 (ตุลาคม 2560

– กันยายน 2561)

2.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

2.4.1 ธนาคารสินค้าเกษตร หมายถึง โครงการสำคัญโครงการหนึ่งของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ ซึ่งประกอบด้วย 1) ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ 2) ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน 3) ธนาคารปัจจัยการผลิตหม่อนไหม (เส้นไหม) 4) ธนาคารผลผลิตเกษตรด้านการประมง 5) ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร 6) ธนาคารโค – กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริฯ และ 7) ธนาคารโคนมทดแทนฝูง

2.4.2 ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร หมายถึง รูปแบบธนาคารสินค้าเกษตรรูปแบบหนึ่ง ที่กำหนดให้เป็นแหล่งฝาก ถอน ยืม คั้น แลกเปลี่ยนสินค้าเกษตร สินค้าเกษตรแปรรูป วัสดุการเกษตร ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และสินค้าอุปโภคบริโภคอื่น ๆ เพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของสมาชิกธนาคาร และ คนในชุมชนที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนสำหรับจัดหาปัจจัยการผลิต รวมถึงสินค้าอื่น ๆ

2.5 การตรวจเอกสาร แนวคิด และทฤษฎี

2.5.1 การตรวจเอกสาร

1) การประเมินผลโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2560) ได้ทำการประเมินผลการดำเนินงาน และผลได้โครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรที่จัดตั้งในปี 2559 โดยใช้แนวคิดเชิงตรรกะ (Logic Model) ในการประเมินผลใช้สถิติอย่างง่ายวิเคราะห์ข้อมูล และประเมินผลตามตัวชี้วัดในแต่ละขั้นตอน (ปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์) รวมทั้งการวัดทัศนคติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ผลการศึกษาพบว่าการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นไปตามเป้าหมาย แต่ผลลัพธ์ที่สำคัญยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ กล่าวคือ มีเกษตรกรมาใช้บริการน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง เนื่องจากไม่เข้าใจในการดำเนินงานของรูปแบบธนาคารฯ ประกอบกับการรับทราบข่าวสารของโครงการน้อย รวมถึงการให้บริการธนาคารไม่แตกต่างจากบริการของสหกรณ์ทั่วไป ทำให้เกษตรกรไม่เห็นถึงความสำคัญของการเข้าร่วมโครงการ อย่างไรก็ตาม เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากถึง มากที่สุด และเห็นว่าโครงการสามารถบรรเทาปัญหาการขาดแคลนปัจจัยการผลิตได้

2) การบริหารจัดการ

การบริหาร ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Administration และ Management ความแตกต่างของสองคำนี้ คือ Administration นิยมใช้ไปในการบริหารราชการ ส่วนคำว่า Management นิยมใช้ในการบริหารธุรกิจ ซึ่งหมายถึงการบริหารเช่นเดียวกัน เมื่อกล่าวถึงความหมายของคำว่า “การบริหาร” นั้น มีนักวิชาการให้คำจำกัดความของการบริหาร ไว้ดังนี้

การบริหาร คือ การตั้งเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์นั้นตลอดเวลา (ยูเมตะ มาซะโอะ. 2546) อีกทั้ง การบริหารเป็นเรื่องของการนำเอากฎหมาย และนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจ ด้วยความเที่ยงธรรม และมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (พิทยา บวรวัฒนา, 2546) นอกจากนี้คำว่า “การบริหาร” และ “การจัดการ” สามารถใช้แทนกันได้ ความหมายทั้งสองคำนี้ โดยสรุปแล้วไม่แตกต่างกัน หมายถึง กิจกรรมในการบริหารจัดการทรัพยากร และกิจการงานอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2552) จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง เทคนิค และวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานในองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์โดยการใช้กระบวนการดำเนินงานอย่างมีระบบ การบริหารกิจการใด ๆ ก็ตาม จะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะต้องมีส่วนร่วมดำเนินการในกิจการนั้น ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายอย่างถูกต้อง และรวดเร็ว

สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นวลละออง อรรถรังสรรค์ (2558)** ที่ศึกษากระบวนการสร้างเสริมการบริหารจัดการธนาคารข้าว และการลดต้นทุนในการผลิตข้าว กรณีศึกษา : ธนาคารข้าวบ้านหินปูน ตำบลเขว้าใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาความเป็นมา และระบบการบริหารจัดการธนาคารข้าวของชุมชนบ้านหินปูน โดยแบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ช่วงเตรียมการการพัฒนาศักยภาพที่วิจัยชุมชน และศึกษาข้อมูล ระยะที่ 2 ช่วงปฏิบัติการ และระยะที่ 3 สรุปและประเมินผล โดยใช้เครื่องมือในการศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่าการดำเนินการธนาคารข้าวชุมชนบ้านหินปูน มีการบริหารจัดการธนาคารอย่างเป็นระบบ คณะกรรมการธนาคารฯ และชาวบ้านในชุมชนบ้านหินปูนได้ร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาคุณภาพข้าวที่สมาชิกยืมไปแล้วนำกลับมาคืน แต่คุณภาพของข้าวที่คืนนั้นไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ทำพันธุ์ต่อไป จึงได้แก้ไขโดยการขายข้าวที่แลกคืนแล้วเก็บเป็นเงินไว้แทน เพื่อนำเงินนั้นไปซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพมาให้สมาชิกยืมต่อไป มีการให้สมาชิกทดลองเพาะปลูกข้าวพันธุ์ เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้ข้าวที่ใช้คืนธนาคารฯ กลับมาเป็นข้าวที่มีคุณภาพ และ **ปนัดดา ใจเที่ยง และคณะ (2561)** ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการโครงการธนาคารหมู่บ้านโคกล่ามแก้วหน้า ตำบลโคกล่าม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อศึกษาประเด็นปัญหา รูปแบบการบริหาร และแนวทางการบริหารจัดการโครงการธนาคารหมู่บ้าน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสังเกต ผลการศึกษาพบว่า มีการนำผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมทางบัญชีมาสอนให้แก่คณะกรรมการ มีการแบ่งหน้าที่การดำเนินงานให้เหมาะสมกับความถนัดของแต่ละบุคคล มีการจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารธนาคารหมู่บ้าน

จากการตรวจสอบเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานในรูปแบบธนาคารข้าวชุมชน/ธนาคารหมู่บ้าน ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะต้องยึดถือ เพื่อให้ธนาคารบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจ

2.5.2 แนวคิด และทฤษฎี

ในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ได้ใช้แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นที่ทำการศึกษา อ้างอิงในการศึกษา ดังนี้

1) การประเมินผล (Evaluation)

1.1) **นियามการประเมินผล** นักประเมินได้ให้ความหมายของการประเมินไว้หลากหลาย ดังนี้ (**ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552**)

1.1.1) การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การวัด (Measurement) ซึ่งเป็นองค์ความรู้ ที่ใช้ในโรงเรียนอย่างกว้างขวางเป็นระยะเวลาอันยาวนาน เพื่อประเมินผู้เรียนว่ามีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่เรียนมากน้อยเพียงไร โดยใช้วิธีการสังเกต สอบปากเปล่า หรือใช้แบบทดสอบ เพื่อให้ได้คะแนนเป็นตัวบ่งชี้ระดับผลสัมฤทธิ์ และความสามารถทางสมองของผู้เรียน

1.1.2) การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) ซึ่งมีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำหรับตัดสินใจและพัฒนาโครงการทางด้านสังคมทั้งในด้านการวางแผน การติดตามผล ประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพของโครงการ

1.1.3) การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบความสอดคล้อง (Determining Congruence) เป็นกระบวนการตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างผลได้ของโครงการที่เกิดขึ้นจริงกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้

1.1.4) การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การช่วยตัดสินใจ (Assist Decision Making) เป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดความมั่นใจในการตัดสินใจ โดยเก็บรวบรวม วิเคราะห์ ข้อมูลและจัดทำรายงานสารสนเทศเกี่ยวกับผลของโครงการ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และปัญหาของโครงการที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไข สำหรับผู้บริหารใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสม

1.1.5) การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การบรรยายอย่างลุ่มลึก (Description or Portrayal) เป็นการบรรยายสิ่งที่มุ่งประเมินอย่างลึกซึ้งรอบด้าน ทั้งในด้านเงื่อนไข ก่อนเริ่มโครงการ ความสัมพันธ์ และความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวัง สิ่งที่เกิดขึ้นจริง และมาตรฐาน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างโครงการ ผลลัพธ์ของโครงการ และผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อสะท้อนทัศนคติ และการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้เสียจากการประเมิน

1.1.6) การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การตัดสินคุณค่า (Determining of Worth or Value) เป็นการอาศัยความเชี่ยวชาญในหลักการสังเกต และเหตุผลของผู้ประเมินในการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน อาทิ การรับรองวิทยฐานะ การพิจารณาผลงานทางวิชาการ และการสัมภาษณ์ คัดเลือกบุคลากร

สรุปได้ว่า การประเมินผล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลของการดำเนินงาน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่าได้ผลตามที่กำหนดไว้เพียงใด มีบทบาท ความสำคัญในการให้ข้อมูลด้านความคืบหน้า ชี้ปัญหา และข้อขัดข้องด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในด้านการจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการหรือการบริหารโครงการ

1.2) ประเภทการประเมิน แบ่งตามเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ ดังนี้ (สมคิด พรหมจ้อย, 2550)

1.2.1) แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน เป็น 2 ประเภท คือ

- (1) การประเมินเพื่อปรับปรุง (Formative Evaluation)
- (2) การประเมินเพื่อสรุปผล (Summative Evaluation)

1.2.2) แบ่งตามหลักยึดวัตถุประสงค์ในการประเมิน เป็น 2 ประเภท คือ

(1) การประเมินที่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal – Based Evaluation) เป็นการประเมินว่าการดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ โดยทราบก่อนประเมินว่าโครงการมีวัตถุประสงค์ใดบ้าง

(2) การประเมินที่เป็นอิสระไม่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการ (Goal – Free Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยไม่ทราบว่าโครงการมีวัตถุประสงค์ใดบ้าง

1.2.3) แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน เป็น 3 ประเภท คือ

(1) การประเมินก่อนเริ่มโครงการ (Pre – Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อตัดสินใจเลือกโครงการตรวจสอบความเหมาะสม ความสมเหตุสมผล ของการวางแผนดำเนินโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการในการนำไปปฏิบัติ และคุณภาพของโครงการ รวมทั้งตรวจสอบโอกาสของโครงการที่จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

(2) การประเมินระหว่างการดำเนินงาน (Implementation Evaluation or Process Evaluation) เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปปฏิบัติ โดยมุ่งตอบคำถามว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดทำได้หรือไม่ได้

มีจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เพราะเหตุใด เพื่อดำเนินการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขโครงการ ได้ทัน่วงที่

(3) การประเมินภายหลังการดำเนินงาน (Post – Evaluation) เป็นการประเมิน เพื่อตอบคำถามว่าโครงการประสบผลสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ผลการดำเนินงานคุ้มค่าหรือไม่ การประเมินประเภทนี้จะเป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นโดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาจเป็นการประเมินทันทีเมื่อสิ้นสุดโครงการหรือติดตามผลเป็นระยะเวลาหนึ่งก่อนทำการประเมิน เช่น การประเมินผลกระทบโครงการที่ต้องมีการทิ้งช่วงเป็นระยะเวลา 1 – 2 ปี ก่อนทำการประเมิน

1.3) กระบวนการประเมิน การประเมินเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่ง มีขั้นตอนกระบวนการ ได้แก่ วิเคราะห์โครงการที่จะประเมิน ระบุหลักการ และเหตุผลของการประเมิน กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และแนวทางการประเมิน กำหนดกรอบแนวทางการประเมิน เกี่ยวกับตัวแปร ข้อมูล หรือตัวชี้วัด ที่ต้องการศึกษา การสุ่มตัวอย่าง แหล่งข้อมูล และเกณฑ์การประเมิน เลือกวิธีการและสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เลือกสถิติเทคนิควิเคราะห์ข้อมูล ตัดสินคุณค่าจากข้อมูล และจัดทำรายงานการประเมิน เพื่อนำเสนอผู้บริหารเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ (สมคิด พรหมจ้อย, 2550)

2) แนวคิดเกี่ยวกับตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic Model)

ตัวแบบ Logic Model เป็นวิธีการสื่อที่เป็นระบบ และเห็นภาพได้ชัดเจนที่นำเสนอความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรในการปฏิบัติงานของแผนงาน การจัดทำกิจกรรม และการเปลี่ยนแปลงหรือผลงานที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จ ดังภาพที่ 2.1 (W.K. Kellogg Foundation, 2004: p1) ตัวแบบ Logic Model มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1) ทรัพยากรต่าง ๆ (Resources) เช่น คน เงิน การจัดการองค์การ และชุมชน ที่แผนงานสามารถจัดหาได้ เพื่อดำเนินงาน หรือที่เรียกว่า ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

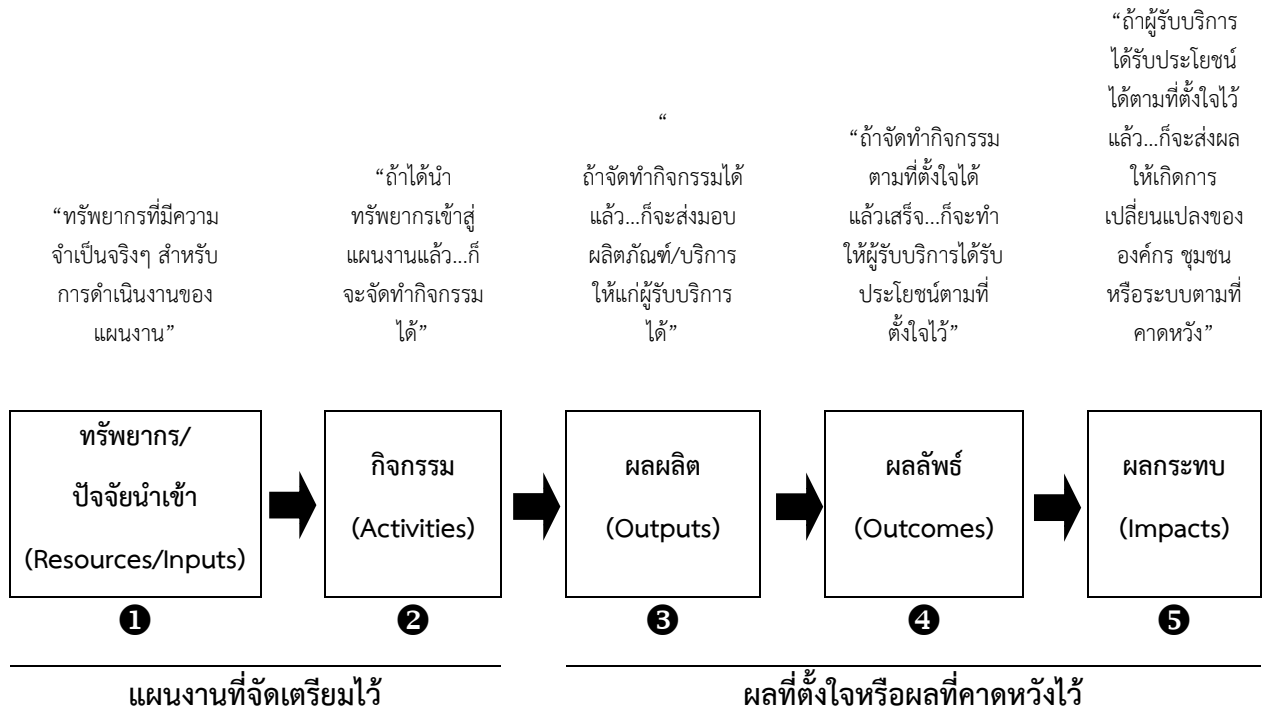
2.2) กิจกรรมของแผนงาน (Program Activities) เป็นสิ่งที่แผนงานจัดทำ โดยใช้ทรัพยากร กิจกรรมเป็นทั้งกระบวนการ เครื่องมือ เหตุการณ์ เทคโนโลยี และการกระทำที่เป็นส่วนที่แผนงานตั้งใจจะทำกิจกรรมการพัฒนานี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง หรือผลงานที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จ ได้แก่ ผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และผลกระทบ (Impacts)

2.3) ผลผลิต (Outputs) เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการจัดกิจกรรมของแผนงาน และอาจครอบคลุมถึงประเภท ระดับ และเป้าหมายของการให้บริการที่ส่งมอบของแผนงาน

2.4) ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ สถานภาพและระดับของหน้าที่การงานของผู้มีส่วนร่วมในแผนงาน ผลลัพธ์ระยะสั้น วัดได้ภายใน 1 - 3 ปี ผลลัพธ์ระยะยาว วัดได้ภายใน 4 - 6 ปี และนำไปสู่ผลกระทบได้ภายใน 7 - 10 ปี

2.5) ผลกระทบ (Impacts) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งใจ และไม่ตั้งใจที่เกิดขึ้นในองค์กร ชุมชน หรือระบบ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการจัดทำกิจกรรมของแผนงานที่ปรากฏในช่วง 7 - 10 ปี ของการดำเนินงานตามแผนงาน ซึ่งโดยปกติมักจะทำการประเมินผลกระทบเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผนงาน

ตัวแบบ Logic Model ถือเป็นทฤษฎีหนึ่ง ที่นักประเมินผลเรียกว่า ทฤษฎีแผนงาน (Program Theory) เพราะฉะนั้นการอธิบายกระบวนการทำงานของแผนงานที่เป็นปัจจัย ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดแผนงาน

ที่มา: W.K. Kellogg Foundation, 2004

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองโลจิก (Logic Model)

3) การวัดเจตคติ/ทัศนคติ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 หน้า 321) ได้บัญญัติศัพท์ว่า เจตคติ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า Attitude มาจากภาษาลาตินคำว่า Aptus หมายถึง ทำที่หรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง นอกจากนี้คำว่า เจตคติ หรือนักวิชาการบางคนใช้คำว่า ทัศนคติ นั้นได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมายรวมถึงบริบทของการประเมินค่า ดังนี้

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2548) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง การประเมิน หรือการตัดสิน เกี่ยวกับความชอบ หรือไม่ชอบในวัตถุ หรือเหตุการณ์ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของคนคนหนึ่ง เกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง หรือเป็นท่าที หรือแนวโน้มส่วนบุคคลที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นบุคคล กลุ่มคน ความคิดและสิ่งของที่ได้รับ

วิภาส ทองสุข (2552) ได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า คือการประเมิน หรือตัดสินเพื่อสะท้อนความรู้สึกของคนเกี่ยวกับความชอบ หรือไม่ชอบในวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์

การวัดเจตคติโดยตรงทำได้ยาก เนื่องจากเป็นการวัดความรู้สึกนึกคิด ที่แฝงอยู่ในตัวบุคคลตามความหมายข้างต้น ดังนั้นการประเมินค่าเจตคติของบุคคลในเรื่องต่าง ๆ จึงเป็นการวัดทางอ้อม เช่น การถามสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการวัด โดยให้บุคคลเป้าหมายเป็นผู้ตอบให้คะแนน หรือประเมินค่าจากคำตอบตามความคิดเห็นต่าง ๆ ที่มี (เกษญา อังกาบสี, 2554)

อย่างไรก็ตามการวัดเจตคติมีความสำคัญ 4 ประการ คือ

(1) การวัดเจตคติเพื่อทำนาย เป็นการวัดเจตคติที่ทำนายว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ และกระทำไปอย่างไร

(2) การวัดเจตคติเพื่อเข้าใจเหตุและผล เป็นการวัดเจตคติจากการกระทำว่าทำไมบุคคลนั้น ถึงทำเรื่องต่าง ๆ ด้วยเหตุผลใด

(3) การวัดเจตคติเพื่อหาทางป้องกัน เป็นการวัดเจตคติเพื่อประเมินความคิดเห็นของคนคนหนึ่ง เช่น การรับบุคคลเข้าเป็นแพทย์ พยาบาล นักบิน อาจารย์ จำเป็นต้องได้เจตคติที่ดี และเหมาะสมต่ออาชีพนั้น มิฉะนั้นอาจทำให้เกิดผลเสียหายต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้

(4) การวัดเจตคติเพื่อหาทางแก้ไข เนื่องจากแต่ละคนมีเจตคติที่แตกต่างกัน คนในสังคมจึงอาจมีเจตคติที่สอดคล้อง หรือไม่สอดคล้องในเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ ดังนั้นการวัดเจตคติจะช่วยแก้ไขให้บุคคลที่มีเจตคติที่ไม่ดี/ไม่สอดคล้องกับจริยธรรม คุณธรรมของสังคม

วิธีการวัดเจตคติมีหลายวิธี แต่ที่นิยมมี ดังนี้

(1) การวัดเจตคติของเธอร์สโตน (Thurstone) เป็นการวิเคราะห์ค่าความคิดเห็น (Scale Value) ก่อนนำไปใช้จริง เนื่องจากเราไม่สามารถวัดเจตคติของบุคคลได้โดยตรง จึงต้องวัดจากความคิดเห็นของบุคคล โดยแบ่งความรู้สึกออกเป็น 11 ช่วง เท่า ๆ กัน และกำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละช่วงชัดเจน

(2) การวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เป็นการวิเคราะห์ค่าความคิดเห็นหลังจากนำไปทดลองใช้แล้ว การวัดเจตคติของลิเคิร์ตสามารถแบ่งระดับการวัดเป็นมาตราส่วน 5 ระดับ โดยสเกลแต่ละระดับมีความต่อเนื่องจากการเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ละระดับกำหนดคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ การวัดแบบนี้นิยมใช้กันทั่วไป เพราะสร้างได้ง่าย และใช้ได้ผลดี

(3) การวัดเจตคติตามวิธีของออสกู๊ด (Osgood) การวัดแบบนี้ใช้คำคุณศัพท์อธิบายคุณลักษณะของสิ่งที่วัดออกเป็นคำตรงกันข้ามกัน เช่น ดี - เลว ชอบ - ไม่ชอบ เป็นต้น การวัดแบบนี้ประกอบด้วยข้อที่ให้เลือก 7 ข้อ จากการประเมินค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากด้านหนึ่งไปอีกด้านหนึ่ง

สรุปความหมาย และแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ การศึกษาทัศนคติ เพื่อให้เราทราบถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะออกมาในรูปของการตอบรับ หรือปฏิเสธก็ได้ ทัศนคติของบุคคลสามารถแสดงออกมาเป็นคำพูดซึ่งเราเรียกว่า “เป็นความคิดเห็น” ทั้งทัศนคติ และความคิดเห็นเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ออก ทัศนคติของบุคคลมีองค์ประกอบอยู่ 3 ประการ คือ ความรู้ ความเข้าใจความรู้สึก และองค์ประกอบทางพฤติกรรม นอกจากนั้น ทัศนคดียังแยกออกเป็นทัศนคติทางบวก ทางลบ และการเฉย ๆ

4) แนวคิดของ Robert E. Stake (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556)

การประเมินในทัศนะของ Robert E. Stake เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อจะได้นำมาจัดให้เป็นระบบ ระเบียบ และมีความหมายในการประเมินโดย Stake ได้สร้างแบบจำลองทางความคิดเกี่ยวกับการประเมินขึ้นเรียกว่า Stake's Countenance Model โดยมีโครงสร้างดังภาพที่ 2.2

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2556)

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างแนวคิดการประเมินผลของ Stake

โครงสร้างตามแนวคิดของ Stake นั้น แบ่งการประเมินเป็น 2 มิติ คือ

(1) มิติในแนวนอน ประกอบด้วย

สิ่งนำ (Antecedents) หมายถึง ภาวะของสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ก่อนที่จะมีกิจกรรม หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การฝึกอบรม สิ่งนำก็จะหมายถึง ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ เป็นต้น

การปฏิบัติ (Transaction) หมายถึง ภาวะของการกระทำ การเคลื่อนไหว หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของงานในโครงการนั้น ๆ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการฝึกอบรมสำหรับวิทยากร และผู้รับการอบรม

ผลผลิต (Outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการที่มีการกระทำ หรือกิจกรรมในโครงการ เช่น การจัดการเรียนการสอน ผลผลิตที่คาดหวัง คือ การที่ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ มีทัศนคติที่ดี มีความสามารถ มีทักษะหลังจากที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปแล้ว

(2) มิติในแนวตั้ง ประกอบด้วย

เมตริกการบรรยาย หมายถึง ภาวะที่ได้เกิดขึ้นจริง หรือต้องการจะให้เกิดขึ้น โดยสามารถสังเกตได้ แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนย่อย คือ

ส่วนย่อยที่ 1 สิ่งที่คาดหวังหรือวางแผนไว้ เพื่อต้องการให้เกิดขึ้น

ส่วนย่อยที่ 2 ผลหรือสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

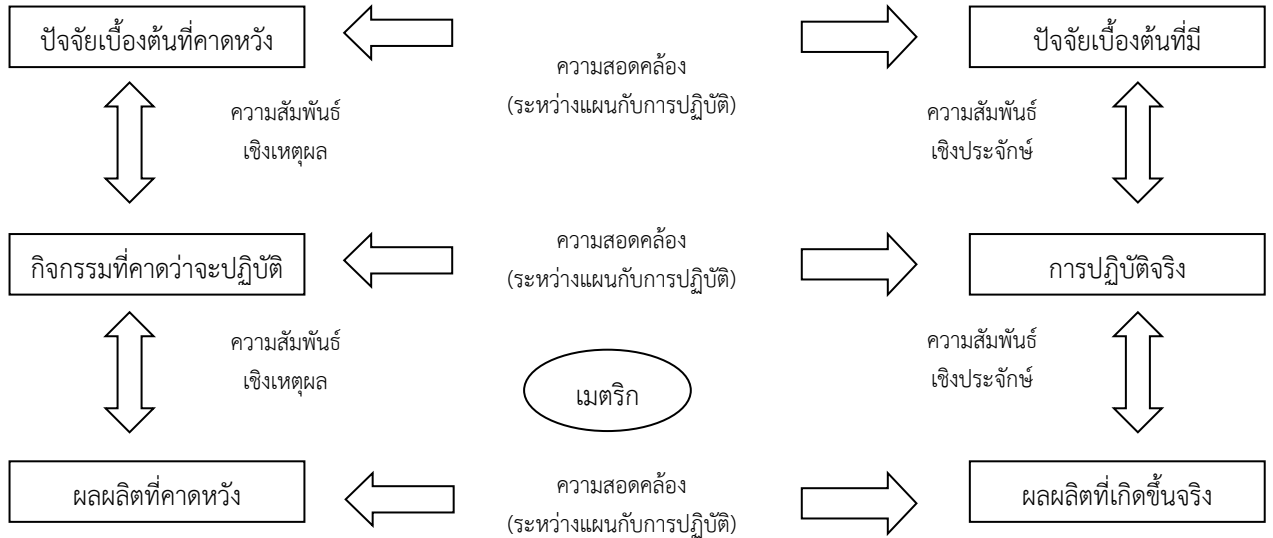
เมตริกการตัดสิน หมายถึง ภาวะของการตัดสินใจเชิงประเมิน แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนย่อย คือ

ส่วนย่อยที่ 1 มาตรฐาน ได้แก่ ภาวะที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เปรียบเทียบกับปรากฏการณ์ใด ๆ ที่สังเกตได้ และเพื่อระบุว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมีคุณภาพระดับใด

ส่วนย่อยที่ 2 การตัดสิน ได้แก่ ผลที่เกิดจากการนำเอาเหตุการณ์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นมาเทียบกับมาตรฐาน หรือเกณฑ์ที่กำหนด

ความสัมพันธ์ระหว่างมิติในแนวตั้ง และมิติในแนวนอนนั้น Stake ได้ให้ความหมายของความสัมพันธ์ของมิติในแนวตั้งคือ ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Logical Contingency) และความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ (Empirical Contingency) จากภาวะของปัจจัยเบื้องต้น ภาวะปฏิบัติการ และผลผลิตที่คาดหวัง ตามลำดับ ส่วนความสัมพันธ์ของมิติในแนวนอนนั้น เป็นความสอดคล้องระหว่างภาวะของ

ความคาดหวังกับภาวะที่เกิดขึ้นจริง Stake ได้เขียนรูปแบบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมิติในแนวตั้ง และมีติ
ในแนวนอนในเมตริกบรรยาย ดังแผนภาพที่ 2.3

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2556)

ภาพที่ 2.3 รูปแบบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมิติในแนวตั้ง และมีติในแนวนอน

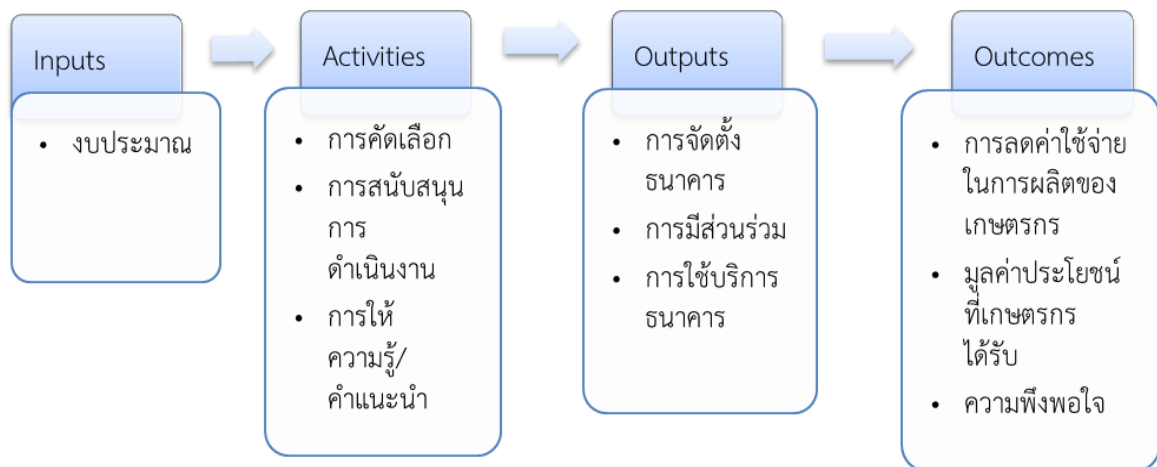
ส่วนเมตริกการตัดสินคุณค่านั้น เป็นสิ่งที่นักประเมินต้องหามาตรฐานในแต่ละส่วน แล้วตัดสินคุณค่า โดยการเปรียบเทียบกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ประกอบด้วย มาตรฐานการตัดสินในส่วนของ สิ่งนำการปฏิบัติ และผลผลิต นอกจากแนวคิดตามแบบจำลองการประเมินดังกล่าวข้างต้นแล้ว Stake ยังได้ เสนอแนวความคิดการประเมินที่สนับสนุนการประเมินแบบที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักของ Scriven ด้วย ซึ่ง Stake เรียกว่า การประเมินตอบสนอง (Responsive Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินที่ต้องอาศัย การบรรยาย และตีความข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบจากการสังเกตกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง และค้นหา คุณค่าจากความเห็นที่แตกต่างกันของบุคคลต่าง ๆ เน้นกระบวนการประเมิน เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ ที่เกี่ยวกับโครงการ ด้วยการกำหนดประเด็นองค์ประกอบที่สำคัญ และอธิบายจุดเด่น จุดด้อย หรือ จุดบกพร่องที่สัมพันธ์กับประเด็นเหล่านั้น และทุกลักษณะของสิ่งที่ถูกประเมินควรได้รับการพิจารณา ด้วยกันตั้งแต่เริ่มต้น โดยไม่มีองค์ประกอบใดที่คิดว่าสำคัญกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็เป้าหมาย แหล่งทรัพยากร กระบวนการ หรือผู้ร่วมโครงการ นั่นคือ การประเมินจะต้องดูผลผลิตที่มีคุณค่าทั้งหมด ควบคู่กันไป

นอกจากนี้ Stake ยังได้เสนอแนะแนวทางการประเมินที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก ว่าประกอบด้วยกระบวนการประเมินอย่างมีระบบ ดังนี้

- 1) พูดคุยกับบุคลากรและผู้รับบริการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- 2) กำหนดขอบเขตของโครงการ
- 3) ศึกษาทบทวนกิจกรรมทั้งหมดของโครงการ
- 4) ค้นหาจุดมุ่งหมายและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- 5) รวบรวมประเด็นและปัญหาต่าง ๆ ที่น่าจะประเมิน
- 6) กำหนดข้อมูลที่เป็นไปตามประเด็นปัญหาที่กำหนด

- 7) คัดเลือกผู้สังเกต ผู้ตัดสิน และเครื่องมืออย่างเป็นระบบ
- 8) สังเกตข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการปฏิบัติ รวมทั้งผลผลิตของโครงการ
- 9) เตรียมการพรรณนาและกรณีศึกษา
- 10) ชี้ประเด็นปัญหาของผู้เกี่ยวข้อง
- 11) เตรียมและนำเสนอรายงานการประเมินฉบับสมบูรณ์อย่างเป็นทางการ
- อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ต่าง ๆ ตามกระบวนการที่กล่าวมานั้น ไม่จำเป็นจะต้องดำเนินการตามลำดับเสมอไป ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยได้มาก หรือน้อย ตามควรแก่กรณี
- จากการตรวจเอกสารแนวคิดและทฤษฎี จึงได้สร้างกรอบแนวคิดในการศึกษา ทั้งนี้ โดยการประเมินมูลค่าประโยชน์ที่ธนาคารได้รับ และหักลบด้วยค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานธนาคารข้ามในสถาบันเกษตรกร แล้วคำนวณหาความเป็นไปได้ในการลงทุนดำเนินโครงการของธนาคาร ในรูปดอกเบี้ยที่เกิดจากการฝากข้าม และค่าเสียโอกาสที่ธนาคารนำปัจจัยการผลิตมาให้เกษตรกรยืมโดยไม่มีดอกเบี้ย ซึ่งจะทำให้ทราบมูลค่าประโยชน์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น ดังภาพที่ 2.4

2.4.3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

2.6 วิธีการประเมินผล

2.6.1 รูปแบบการประเมินผล

จากการศึกษาแนวคิดจากหลาย ๆ แนวคิด จึงได้นำแนวคิด Logic Model มาประยุกต์ใช้ และสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการประเมินครั้งนี้ ซึ่งจะประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และจากแนวคิดของ Stake ในมิติแนวนอนในเรื่องผลผลิต (Outcome) ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมโครงการ และมิติในแนวตั้ง ซึ่งคาดหวังว่าธนาคารควรจะมีรายได้จากการให้บริการ หรืออย่างน้อยไม่ขาดทุน เพื่อให้การดำเนินงานดำเนินต่อไปได้ และเกษตรกรได้รับประโยชน์จากบริการของธนาคาร

2.6.2 ประเภทการประเมินผล

การประเมินผลครั้งนี้เป็นการประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ (Ongoing Evaluation) เพื่อนำผลที่ได้ มาวิเคราะห์ประเมินผลลัพธ์ธนาการที่จัดตั้งในปี 2561

2.6.3 แผนแบบการประเมินผล

การประเมินผลครั้งนี้เป็นการประเมินผลลัพธ์ ในปี 2561 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยเปรียบเทียบผลของโครงการกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ และประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการธนาการข่าวในสถาบันเกษตรกร โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดตามตัวชี้วัดของธนาการ เพื่อเสนอข้อมูลให้กับผู้บริหารโครงการเพื่อประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขโครงการให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.6.4 ประเด็น และตัวชี้วัด

จากรูปแบบ และกรอบแนวคิดในการประเมินผลดังกล่าวข้างต้น นำมากำหนดประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินผล โดยรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2.1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดของการประเมินผลธนาการข่าวในสถาบันเกษตรกร ปี 2561

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)		
1.1 งบประมาณ	- จำนวนของงบประมาณที่เบิกจ่ายจริง	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 96
1.2 ความทันเวลา	- ร้อยละของสถาบันเกษตรกรที่ได้รับจัดสรร งบประมาณทันจัดตั้งธนาการฯ ในปี 2561	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. กิจกรรม (Activities)		
2.1 การคัดเลือกสถาบันเกษตรกร	- หลักเกณฑ์การคัดเลือกสถาบันเกษตรกร เพื่อจัดตั้งธนาการ	- มี/ไม่มี
	- ร้อยละของสถาบันเกษตรกรที่ถูกคัดเลือก	- ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80
	- ร้อยละของสหกรณ์/สถาบันเกษตรกรที่เห็นว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดมีความชัดเจน	- ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80
2.2 การสนับสนุนการดำเนินงาน	- จำนวนครั้งของการจัดเวทีชุมชน/จัดประชุม	- เท่ากับเป้าหมาย
2.3 การประชาสัมพันธ์	- จำนวนครั้งของการประชาสัมพันธ์	- เท่ากับเป้าหมาย
	- จำนวนช่องทางการประชาสัมพันธ์ธนาการ	- เท่ากับเป้าหมาย
2.4 การให้ความรู้/คำแนะนำแก่สถาบันเกษตรกร	- จำนวนครั้งในการติดตามการดำเนินงานธนาการของสถาบันเกษตรกร	- เท่ากับเป้าหมาย
	- ร้อยละของธนาการที่ได้รับคู่มือการดำเนินงานธนาการฯ	- ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80

ตารางที่ 2.1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดของการประเมินผลธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ปี 2561 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
3. ผลผลิต (Outputs)		
3.1 การจัดตั้งธนาคาร	- จำนวนธนาคารข้าวฯ ที่ได้รับการจัดตั้ง และดำเนินการ ในปี 2561 - จำนวนธนาคารที่มีการกำหนดระเบียบ และระบบบัญชีภายในธนาคารแล้ว - จำนวนเกษตรกรสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ - จำนวนธนาคารที่เปิดให้เกษตรกรใช้บริการแล้ว - จำนวนธนาคารที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/สิ่งของ	- เท่ากับเป้าหมาย - เท่ากับเป้าหมาย - เท่ากับเป้าหมาย - เท่ากับเป้าหมาย - เท่ากับเป้าหมาย
3.2 การมีส่วนร่วม	- ร้อยละของเกษตรกรสมาชิกที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
3.3 การใช้บริการธนาคาร	- ร้อยละของเกษตรกรสมาชิกที่ใช้บริการธนาคาร - จำนวน/ปริมาณความต้องการปัจจัยการผลิตของเกษตรกรเปรียบเทียบกับปริมาณที่สามารถยืมได้	- ร้อยละ 80 ขึ้นไป - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)		
4.1 การลดค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกร	- ร้อยละของเกษตรกรสมาชิกที่มีค่าใช้จ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิตลดลง (เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยา ฯลฯ)	- ร้อยละ 30 ขึ้นไป
4.2 ผลประกอบการของธนาคาร	- ร้อยละของธนาคารที่มีกำไรจากการให้บริการ	- ร้อยละ 30 ขึ้นไป
4.3 มูลค่าประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ	- มูลค่าการยืมปัจจัยการผลิตที่ต่ำกว่ามูลค่าตลาด - ต้นทุนการผลิตที่ลดลง/เพิ่มขึ้น	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
5.ทัศนคติ		
5.1 ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ	- ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการประชาสัมพันธ์โครงการ การจัดตั้งธนาคาร และคุณภาพปัจจัยการผลิต	- ระดับมากขึ้นไป
5.2 ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อเจ้าหน้าที่	- ระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อการบริหารจัดการโครงการ การถ่ายทอดความรู้ และการให้คำแนะนำ	- ระดับมากขึ้นไป

2.6.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) **วิธีการรวบรวมข้อมูล** การประเมินผลครั้งนี้เป็นการประเมินผลลัพธ์ และมุ่งประเมินความคุ้มค่าในการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรด้านการเงิน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารทางวิชาการ เก็บข้อมูลทางสถิติจากหน่วยงานต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) **แหล่งข้อมูล** การศึกษาเรื่องความเป็นไปได้ของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรมีวิธีดำเนินการศึกษาจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยมีการกำหนดขนาดตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังนี้

ขนาดตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ที่จัดตั้งขึ้นในปี 2561 จำนวน 57 แห่ง ใน 22 จังหวัด จึงใช้เกณฑ์ขนาดตัวอย่าง ร้อยละ 20 ดังนั้นได้จำนวนธนาคารที่ตกเป็นตัวอย่าง 12 แห่ง และเลือกธนาคารที่มีการให้บริการฝาก-ถอน ยืม-คืน ในปี 2560 แล้ว 1 แห่ง คือ สหกรณ์การเกษตรจุน จำกัด จังหวัดพะเยา เพื่อเป็นกรณีศึกษา

การสุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ปี 2561 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน (Simple Random Sampling without replacement) จากเกษตรกรที่ร่วมโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรตัวอย่างทั้ง 13 แห่ง จำนวน 1,800 ราย โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 10 ของประชากรเป้าหมาย ได้จำนวนเกษตรกรตัวอย่าง 180 ราย จากนั้นทำการจัดสรรขนาดตัวอย่างในแต่ละสถาบันเกษตรกรแบบเป็นสัดส่วน รวมทั้งการสัมภาษณ์จากคณะกรรมการบริหารงานธนาคาร และเจ้าหน้าที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่เรื่องการบริหารจัดการ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ธนาคารละ 1 ราย

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดโครงการ และผลการดำเนินโครงการตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ เอกสารรายงานการประเมินผลรอบสิ้นปีงบประมาณ 2561 เอกสารงานวิจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการข้าว เป็นต้น

2.6.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) **การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)** ในการประเมินผลครั้งนี้ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าผลรวม ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ เป็นต้น เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมาย และเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นำเสนอผลด้วยวิธีพรรณนาประกอบตาราง

2) **การวัดเจตคติ/ทัศนคติ** วัดโดยวิธีวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ผสมผสานกับวิธีของออสกู๊ด (Osgood) กล่าวคือ กำหนดระดับค่าคะแนนออกเป็น 10 ระดับ แต่ละระดับมีความต่อเนื่องจากการเห็นด้วยอย่างยิ่งไปจนถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดคะแนนเป็น 10 9 8 7 6 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ

ซึ่งมีการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ช่วงชั้นคะแนน และในส่วนของผลการพิจารณากรณีการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมาย หรือข้อมูลที่ต้องการเปรียบเทียบ กำหนดเป็นช่วงค่าร้อยละ ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

- ช่วงชั้นคะแนนระดับ 1 คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.80 ความคิดเห็น/ความพึงพอใจน้อยที่สุด
 ช่วงชั้นคะแนนระดับ 2 คะแนนเฉลี่ย 2.81 - 4.60 ความคิดเห็น/ความพึงพอใจน้อย
 ช่วงชั้นคะแนนระดับ 3 คะแนนเฉลี่ย 4.61 - 6.40 ความคิดเห็น/ความพึงพอใจปานกลาง
 ช่วงชั้นคะแนนระดับ 4 คะแนนเฉลี่ย 6.41 - 8.20 ความคิดเห็น/ความพึงพอใจมาก
 ช่วงชั้นคะแนนระดับ 5 คะแนนเฉลี่ย 8.21 - 10.00 ความคิดเห็น/ความพึงพอใจมากที่สุด

2.7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล

- 2.7.1 ทำให้ทราบถึงมูลค่าประโยชน์ที่ธรรมาคารฯ และเกษตรกรได้รับ
 2.7.2 เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาสนับสนุน หรือปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงาน หรือแก้ไขปรับปรุงโครงการ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรต่อไป

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

ในส่วนนี้เป็นข้อมูลของเกษตรกรตัวอย่างที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ปี 2561 เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ ขนาดครัวเรือนและแรงงานการถือครองที่ดิน แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร และการเข้าร่วมโครงการของรัฐบาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

3.1.1 เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ร้อยละ 64.97 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 35.03 เป็นเพศชาย โดยมีอายุเฉลี่ย 55 ปี เกษตรกรร้อยละ 69.49 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 16.95 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 10.17 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 2.26 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา และ ร้อยละ 0.57 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ที่เหลือร้อยละ 0.56 เป็นเกษตรกรที่ไม่ได้เรียนหนังสือ (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 เพศ อายุ และการศึกษาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	ร้อยละ
1. เพศ	
- ชาย	35.03
- หญิง	64.97
2. อายุเฉลี่ย (ปี)	55
3. ระดับการศึกษา	
- ไม่ได้เรียนหนังสือ	0.56
- ประถมศึกษา	69.49
- มัธยมศึกษาตอนต้น	10.17
- มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	16.95
- อนุปริญญา	2.26
- ปริญญาตรีขึ้นไป	0.57

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.2 การประกอบอาชีพและประสบการณ์การทำงานเกษตร

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 98.87 รองลงมาคือการรับจ้างในภาคการเกษตร ร้อยละ 7.91 นอกจากนี้ในภาคการเกษตรแล้วเกษตรกรยังมีอาชีพนอกภาคการเกษตรที่ทำควบคู่กันไปกับการทำการเกษตร ได้แก่ การรับจ้างนอกภาคการเกษตร ร้อยละ 6.21 รองลงมาคือทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 2.26 ทำงานประจำร้อยละ 1.69 และ ร้อยละ 0.56 เป็นแม่บ้านหรือว่างงาน ทั้งนี้ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีประสบการณ์การทำงานเกษตรโดยเฉลี่ยประมาณ 30 ปี (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 การประกอบอาชีพและประสบการณ์การทำงานเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. อาชีพ ^{1/}	
1.1 ในภาคเกษตรกร	
- เกษตรกร	98.87
- รับจ้างในภาคเกษตร	7.91
1.2 นอกภาคเกษตร	
- รับจ้างนอกภาคเกษตร	6.21
- ทำงานประจำ	1.69
- ธุรกิจส่วนตัว	2.26
1.3ว่างงาน/แม่บ้าน	0.56
2. ประสบการณ์การทำงานเกษตรเฉลี่ย (ปี)	30.00

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ

3.1.3 ขนาดครัวเรือนและแรงงานภาคการเกษตร

เกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 4 คน โดยเป็นแรงงานในครัวเรือน 3 คน ทั้งนี้แรงงานดังกล่าวนี้เป็นแรงงานภาคการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 2 คน (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 ขนาดครัวเรือนและแรงงานภาคการเกษตร

รายการ	จำนวนสมาชิก (คนต่อครัวเรือน)
1. สมาชิกในครัวเรือน	4
2. แรงงานในครัวเรือน	3
3. แรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน	2

ที่มา : จากการสำรวจ

3.1.4 การถือครองที่ดิน

ภาพรวมเกษตรกรตัวอย่างมีพื้นที่ถือครองทั้งหมด 22,772.48 ไร่ โดยร้อยละ 56.96 เป็นที่ดินของตนเอง รองลงมาร้อยละ 41.41 เป็นพื้นที่เช่าทำกิน และที่เหลือร้อยละ 1.63 เป็นพื้นที่ทำฟรี

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่า เกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเองส่วนใหญ่ใช้ทำนาเฉลี่ย 21.65 ไร่ต่อราย รองลงมาเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่เฉลี่ย 13.89 ไร่ต่อราย และร้อยละ 8.98 เป็นพื้นที่สวนผลไม้และไม้ยืนต้น ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่ทำการเกษตรอื่น ๆ เช่น ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ปลูกผักและสมุนไพร ไม้ดอก ไม้ประดับ ที่รกร้างว่างเปล่า และห้วย หนอง คลองบึง เป็นต้น

ส่วนเกษตรกรที่เช่าพื้นที่เพื่อทำการเกษตรใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่เฉลี่ยร้อยละ 46.29 ไร่ รองลงมาเป็นพื้นที่ทำนาเฉลี่ยร้อยละ 27.92 ไร่ พื้นที่สวนผลไม้และไม้ยืนต้นเฉลี่ยร้อยละ 5.00 ไร่ และปลูกไม้ดอกไม้ประดับเฉลี่ยร้อยละ 3.00 ไร่ และที่อยู่อาศัยร้อยละ 1.00 ไร่ นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรบางส่วนที่มีที่ดินทำฟรีมีการใช้ประโยชน์ปลูกพืชไร่เฉลี่ยร้อยละ 29.00 ไร่ รองลงมาเป็นพื้นที่สวนผลไม้และไม้ยืนต้นเฉลี่ยร้อยละ 10.00 ไร่ และพื้นที่ทำนาเฉลี่ยร้อยละ 8.64 ไร่ (ตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.4 การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรสมาชิก

การใช้ประโยชน์ที่ดิน ^{1/}	การถือครอง (ไร่ต่อราย)		
	ของตนเอง	เช่า	ทำฟรี
1. ที่นา	21.65	27.92	8.64
2. ที่พืชไร่	13.89	46.29	29.00
3. สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น	8.98	5.00	10.00
4. ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	6.71	-	-
5. สวนผัก สมุนไพร	2.69	-	0.25
6. ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ	1.75	3.00	-
7. เพาะเลี้ยงประมง	1.58	-	-
8. ฟาร์มเกษตรผสมผสาน	1.25	-	-
9. ห้วย หนอง คลอง บึง สระ	1.10	-	0.50
10. ที่รกร้างว่างเปล่า	1.03	-	-
11. ที่อยู่อาศัย	0.93	1.00	1.94
12. โรงเรือนเลี้ยงสัตว์	0.40	-	-
เฉลี่ย	5.16	20.55	9.68

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} เกษตรกรถือครองที่ดินได้มากกว่าหนึ่งรายการ

3.1.5 แหล่งน้ำในการทำเกษตรกรรม

เกษตรกรตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ทำการเกษตรโดยใช้แหล่งน้ำในเขตชลประทาน ร้อยละ 29.94 และนอกเขตชลประทาน ร้อยละ 70.06 โดยเกษตรกรที่อยู่นอกเขตชลประทาน ร้อยละ 55.93 ใช้น้ำฝน รองลงมา ร้อยละ 36.72 ใช้น้ำจากบ่อ/สระ/บาดาล ของตนเอง ร้อยละ 16.38 สูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ร้อยละ 6.78 ใช้น้ำจากโครงการเอกชน/ราชการ และ ร้อยละ 2.26 ใช้น้ำจากกลุ่ม/สถาบันสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ (ตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5 แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. เขตชลประทาน	29.94
2. นอกเขตชลประทาน	70.06
- น้ำฝน	55.93
- บ่อ/สระ/บาดาล ของตนเอง	36.72
- สูบน้ำเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ	16.38
- โครงการเอกชน/ราชการ สูบน้ำจากแหล่งธรรมชาติ	6.78
- กลุ่ม/สถาบันสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ	2.26

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} เกษตรกรมีแหล่งน้ำไว้ใช้ได้มากกว่าหนึ่งแหล่ง

3.2 การเข้าร่วมโครงการของรัฐ

การเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรสมาชิกธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ อีกด้วย กล่าวคือ ร้อยละ 70.62 เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ร้อยละ 37.85 เข้าร่วมโครงการมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP/เกษตรอินทรีย์) นอกจากนี้ยังมีการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ ร้อยละ 29.38 เข้าร่วมโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ร้อยละ 16.95 เข้าร่วมโครงการแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ร้อยละ 11.86 เข้าร่วมโครงการระบบบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ร้อยละ 10.73 และเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ร้อยละ 7.91 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.6)

ตารางที่ 3.6 การเข้าร่วมโครงการของรัฐ

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	70.62
2. โครงการมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP/เกษตรอินทรีย์)	37.85
3. โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	29.38
4. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	16.95
5. โครงการแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร	11.86
6. โครงการระบบบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน	10.73
7. โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map)	7.91

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} เกษตรกรเข้าร่วมโครงการของรัฐมากกว่าหนึ่งโครงการ

บทที่ 4 ผลการประเมิน

ผลการประเมินโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร จากธนาคารตัวอย่างจำนวน 12 แห่ง จาก 57 แห่ง โดยทำการประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ที่เกิดขึ้นจากโครงการ ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

4.1.1 การเบิกจ่ายงบประมาณ

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดที่รับผิดชอบโครงการได้รับจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วยค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าฝึกอบรม/สัมมนา และค่าประชาสัมพันธ์ โครงการ จำนวน 2,635,500.00 บาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผน โดยแบ่งเป็นงบดำเนินการของส่วนกลาง และงบดำเนินการส่วนภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 2,632,758.61 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.89 ของงบประมาณที่ได้รับ (ตารางที่ 4.1)

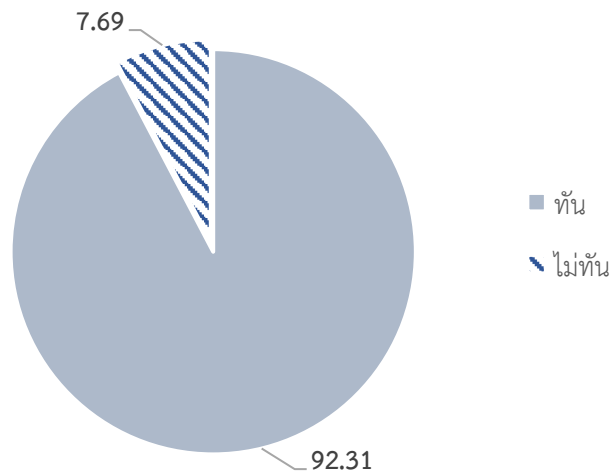
ตารางที่ 4.1 งบประมาณที่เบิกจ่าย

รายการ	หน่วย : บาท		
	ได้รับ	เบิกจ่าย	ร้อยละ
1. งบดำเนินการ			
1.1 ส่วนกลาง	453,000.00	450,413.00	99.43
1.2 ส่วนภูมิภาค	2,182,500.00	2,182,345.61	99.99
รวม	2,635,500.00	2,632,758.61	99.89

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์

4.1.2 ความทันเวลาของการจัดสรรงบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดตั้งธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร โดยร้อยละ 92.31 ได้รับจัดสรรงบประมาณทันเวลา ส่วนอีกร้อยละ 7.69 ได้รับงบประมาณไม่ทันการจัดตั้งธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรในปี 2561 เนื่องจากมีการจัดตั้งและดำเนินการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรก่อนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณ (ภาพที่ 4.1)

ภาพที่ 4.1 ความทันเวลาของการจัดสรรงบประมาณ

4.2 กิจกรรม (Activities)

4.2.1 การประชาสัมพันธ์โครงการ

การประชาสัมพันธ์โครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ดำเนินการผ่านสื่อต่าง ๆ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัด ตัวแทนสหกรณ์ และผู้นำกลุ่มเกษตรกรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อกิจกรรม ได้แก่ การประชุมจัดเวทีชุมชนคิดเป็นร้อยละ 66.67 สื่อสิ่งพิมพ์ร้อยละ 50.00 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 41.67 และผ่านช่องทางอื่น ๆ เช่น การใช้รถประชาสัมพันธ์ ป้ายประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 38.46 (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ช่องทางการประชาสัมพันธ์โครงการ

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. สื่อบุคคล	83.33
2. สื่อกิจกรรม (การประชุม/การจัดเวทีชุมชน)	66.67
3. สื่อสิ่งพิมพ์	50.00
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์	41.67
5. อื่น ๆ (รถประชาสัมพันธ์ ป้ายประชาสัมพันธ์)	38.46

ที่มา : จากการสำรวจ

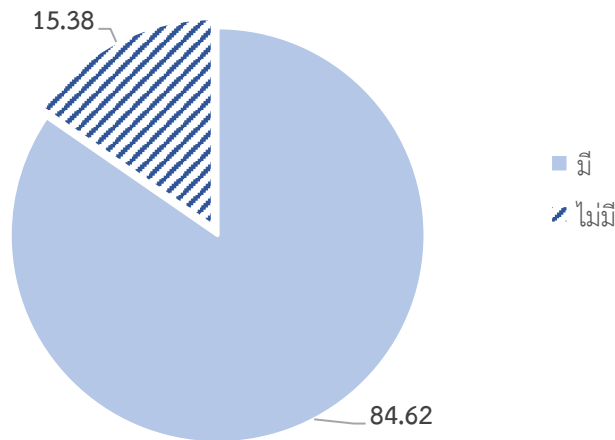
หมายเหตุ : ^{1/}ช่องทางการประชาสัมพันธ์มากกว่า 1 ช่องทาง

4.2.2 การคัดเลือกสถาบันเกษตรกร

1) หลักเกณฑ์การคัดเลือกสถาบันเกษตรกร

ในปี 2561 จากการสำรวจธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรทั้ง 12 จังหวัด สหกรณ์จังหวัดทำหน้าที่คัดเลือกสถาบันเกษตรกรเพื่อจัดตั้งธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร โดยคัดเลือกจากสถาบันเกษตรกรที่มีความพร้อม มีศักยภาพด้านการเงินและการบริหารจัดการ และมีความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการของแต่ละจังหวัด ผลการประเมินพบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบ ร้อยละ 84.62 มีการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกสถาบันเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกตามคู่มือโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ส่วนอีกร้อยละ 15.38

ไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือก เนื่องจากใช้การพิจารณาตามมติคณะกรรมการบริหารสหกรณ์ (ภาพที่ 4.2)

ภาพที่ 4.2 เกณฑ์การคัดเลือกสถาบันเกษตรกร

2) การรับทราบหลักเกณฑ์การคัดเลือก

หลักเกณฑ์การคัดเลือกสถาบันเกษตรกร พบว่า สถาบันเกษตรกร ร้อยละ 88.89 ทราบหลักเกณฑ์การคัดเลือกสถาบันเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมโครงการ และสถาบันเกษตรกร ร้อยละ 11.11 ไม่ทราบหลักเกณฑ์การคัดเลือก เนื่องจากสหกรณ์จังหวัดไม่ได้มีการจัดประชุมชี้แจงเพื่อแจ้งหลักเกณฑ์การคัดเลือกให้แก่สถาบันเกษตรกร นอกจากนี้ สถาบันเกษตรกรร้อยละ 87.50 เห็นว่าหลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการมีความชัดเจนในเรื่องการกำหนดความพร้อม และศักยภาพของสถาบันเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ และอีกร้อยละ 12.50 เห็นว่าหลักเกณฑ์การคัดเลือกไม่มีความชัดเจน โดยให้เหตุผลว่าการดำเนินการของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรคล้ายคลึงกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์อยู่แล้ว เช่น สหกรณ์ผู้ใช้น้ำเส้าให้ จำกัด ซึ่งเคยมีการดำเนินงานในลักษณะของธนาคารข้าวมาก่อนแล้ว จึงผลักดันให้เข้าร่วมโครงการ (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 ความเห็นของสถาบันเกษตรกรต่อหลักเกณฑ์การคัดเลือกสถาบันเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. สถาบันเกษตรกรทราบหลักเกณฑ์การคัดเลือก	
1.1 ทราบ	88.89
1.2 ไม่ทราบ	11.11
2. สถาบันเกษตรกรเห็นว่าหลักเกณฑ์การคัดเลือกมีความชัดเจน	
2.1 ชัดเจน	87.50
2.2 ไม่ชัดเจน	12.50

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.2 การสนับสนุนการดำเนินงาน

การสนับสนุนการดำเนินงานของธนาคาร ประกอบด้วย การประสานงาน การแนะนำ และส่งเสริม การประชุมสัมมนาการดำเนินงานและเวทีชุมชน การจัดอบรมเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม และการประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานตามกิจกรรมข้างต้น พบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินการได้เท่ากับหรือสูงกว่าเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.4)

1) สหกรณ์จังหวัดมีการดำเนินการประสานงาน แนะนำ และส่งเสริมการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร จำนวน 112 ครั้งจากเป้าหมาย 111 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100.90 ของเป้าหมาย โดยเข้าไปแนะนำและส่งเสริมการดำเนินการของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรตามที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ กำหนด

2) สหกรณ์จังหวัดมีการจัดประชุมวิเคราะห์ความพร้อม กำหนดระเบียบ กำหนดแนวทาง และแผนการดำเนินงานร่วมกับสถาบันเกษตรกรจำนวน 283 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย โดยมีเกษตรกรสมาชิกเข้าร่วมรับฟังด้วย

3) สหกรณ์จังหวัดมีการจัดประชุมสัมมนาการดำเนินงานและเวทีชุมชนแก่สถาบันเกษตรกร และเกษตรกร จำนวน 311 ครั้ง จากแผน 281 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 110.68

4) การจัดอบรมเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมในการปลูกข้าวเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้แก่สมาชิกของธนาคาร จำนวน 229 ครั้ง จากเป้าหมายจำนวน 220 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 104.09

5) การประชาสัมพันธ์โครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ดำเนินการโดยมีเจ้าหน้าที่ สหกรณ์จังหวัด ตัวแทนสหกรณ์ และผู้นำกลุ่มเกษตรกร ประชาสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมการประชุม จัดเวทีชุมชน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และผ่านช่องทางอื่น ๆ เช่น การใช้รถประชาสัมพันธ์ ป้ายประชาสัมพันธ์ โดยมีการดำเนินการจำนวน 29 ครั้ง จากเป้าหมาย 19 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 152.63

6) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมีการติดตามผลการดำเนินงานจำนวน 110 ครั้ง และรายงานผลการดำเนินงานจำนวน 76 ครั้ง ตามแผนที่กำหนดไว้

ตารางที่ 4.4 แผนและผลการสนับสนุนการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

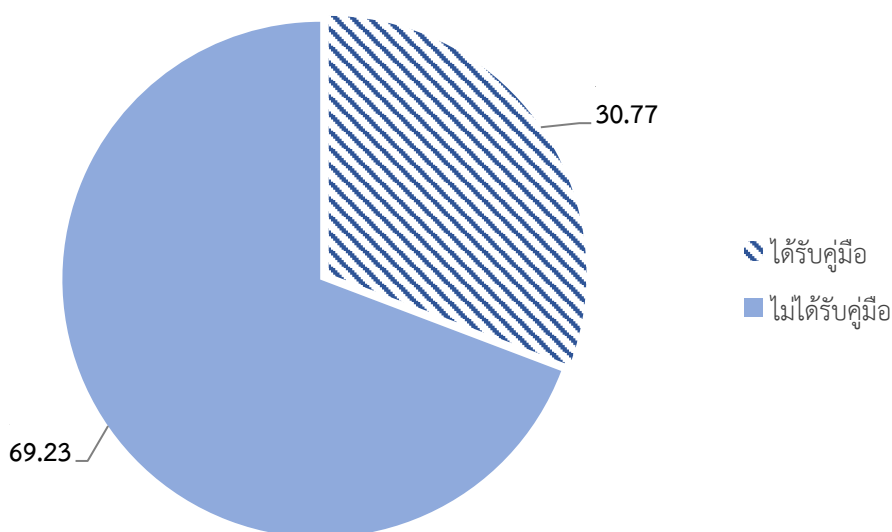
หน่วย : ครั้งต่อปี

รายการ	จำนวน		ร้อยละ
	แผน	ผล	
1. การประสานงาน แนะนำ และส่งเสริม	111	112	100.90
2. การประชุมวิเคราะห์ความพร้อม กำหนดระเบียบ กำหนดแนวทางและแผนการดำเนินงาน	283	283	100.00
3. การจัดประชุมสัมมนาการดำเนินงานและเวทีชุมชน	281	311	110.68
4. การจัดอบรมเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม	220	229	104.09
5. การประชาสัมพันธ์	19	29	152.63
6. การติดตามผลการดำเนินงาน	110	110	100.00
7. การรายงานผลการดำเนินงาน	76	76	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.3 การให้ความรู้ คำแนะนำแก่สถาบันเกษตรกร

เพื่อให้การดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรมีแนวทางการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน กรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงได้จัดทำคู่มือกลางเพื่อให้สหกรณ์จังหวัดจัดทำคู่มือการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรในจังหวัดที่รับผิดชอบแจกจ่ายแก่สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ผลการประเมิน พบว่า สถาบันเกษตรกรร้อยละ 30.77 ได้รับความรู้การดำเนินงานจากสหกรณ์จังหวัด และร้อยละ 69.23 ไม่ได้ได้รับความรู้การดำเนินงาน เนื่องจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดได้จัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานโครงการธนาคารสินค้าเกษตรให้สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการถือปฏิบัติ และมีเจ้าหน้าที่ติดตามให้คำแนะนำทุกเดือนแทนการแจกคู่มือ (ภาพที่ 4.3)

ภาพที่ 4.3 การจัดทำคู่มือการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

4.3 ผลผลิต (Outputs)

4.3.1 การจัดตั้งธนาคาร

การจัดตั้งธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรปี 2562 มีการจัดตั้งธนาคารจำนวน 56 แห่ง จากเป้าหมายทั้งหมด 57 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 98.25 และจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรที่ตกเป็นตัวอย่างมีการกำหนดระเบียบการดำเนินงานของธนาคารแล้วทุกแห่ง และธนาคารกลุ่มตัวอย่างมีการจัดทำระบบบัญชีของธนาคาร 28 แห่ง จากเป้าหมาย 35 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีสมาชิกเข้าร่วมโครงการ 1,937 ราย จากเป้าหมาย 1,800 ราย คิดเป็นร้อยละ 107.61 ของเกษตรกรเป้าหมาย (ตารางที่ 4.5)

ธนาคารที่จัดตั้งในปี 2561 แต่ไม่มีการให้บริการแก่เกษตรกรมีเพียงสหกรณ์เดียว คือ สหกรณ์นิคมสวรรคโลก จำกัด แม้จะมีการกำหนดระเบียบและระบบบัญชีภายในธนาคาร แต่ไม่มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเนื่องจากเกษตรกรเห็นว่า การให้บริการของธนาคารข้าวฯ คล้ายคลึงกับการบริการที่สหกรณ์มีอยู่แล้ว (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 การดำเนินงานของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ปี 2561

รายการ	เป้าหมาย	ผล	หน่วย: แห่ง
			ร้อยละ
1. จำนวนธนาคารข้าวที่ได้รับการจัดตั้งและดำเนินการ ^{1/}	57	56	98.25
2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการธนาคารข้าว ^{2/}	1,800	1,937	107.61
3. จำนวนธนาคารที่มีการกำหนดระเบียบ ^{2/}	35	35	100.00
4. จำนวนธนาคารที่มีระบบบัญชีภายในธนาคาร ^{2/}	35	28	80.00

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัด

หมายเหตุ : ^{1/} ข้อมูลจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2562

^{2/} ข้อมูลจากสำรวจ

4.3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรของเกษตรกร

การดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรจะประสบความสำเร็จได้ส่วนหนึ่งต้องมาจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก ผลการประเมิน พบว่า เกษตรกรสมาชิกของธนาคารข้าว ร้อยละ 85.88 มีส่วนร่วมในการดำเนินการของธนาคาร โดยร้อยละ 79.66 มีการเข้าร่วมการประชุมชี้แจงการจัดตั้งธนาคาร ร้อยละ 19.21 มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการ ร้อยละ 15.25 เป็นกรรมการบริหารธนาคาร และร้อยละ 10.17 ร่วมกำหนดระเบียบของธนาคาร ในขณะที่เกษตรกรร้อยละ 14.12 ไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของธนาคาร (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่ส่วนร่วม	14.12
2. มีส่วนร่วม ^{1/}	85.88
2.1 เข้าร่วมประชุมรับฟังการชี้แจง	79.66
2.2 ร่วมคัดเลือกคณะกรรมการ	19.21
2.3 เป็นคณะกรรมการบริหารธนาคาร	15.25
2.4 ร่วมกำหนดระเบียบของธนาคาร	10.17

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} สามารถเลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.3.3 การใช้บริการธนาคารของเกษตรกร

1) การใช้บริการธนาคารของเกษตรกร

ผลการประเมินการใช้บริการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 75.71 ใช้บริการธนาคารแล้ว และเกษตรกรร้อยละ 24.29 ยังไม่ได้ใช้บริการธนาคาร เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเข้าร่วมโครงการและยังไม่ได้ถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยว บางส่วนใช้บริการยืมปัจจัยการผลิตจากโครงการอื่น ๆ เช่น โครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ นอกจากนี้ พบว่า การบริการให้ยืมปัจจัยการผลิตของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรมีลักษณะคล้ายคลึงกับการให้บริการยืมปัจจัยการผลิตของการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์อยู่แล้ว (ตารางที่ 4.7)

ด้านการบริการที่ธนาคารมีให้แก่เกษตรกร ได้แก่ บริการยืม-คืน ฝาก-ถอน ผลการประเมิน พบว่า ในจำนวนสมาชิกที่มาใช้บริการนั้น มีการยืมปัจจัยการผลิตร้อยละ 84.33 และ

ร้อยละ 82.84 มีการคืนปัจจัยการผลิตแล้ว คิดเป็นมูลค่าทั้งหมด 1,908,697.80 บาท โดยเกษตรกร ร้อยละ 67.57 คืนเป็นเงินสด คิดเป็นมูลค่า 1,533,367.80 บาทต่อปี และเกษตรกรร้อยละ 41.44 คืนเป็น ปัจจัยการผลิต คิดเป็นมูลค่า 331,382.22 บาท (ตารางที่ 4.7 และตารางผนวกที่ 2.1)

สำหรับบริการฝาก - ถอน นั้น พบว่า เกษตรกรร้อยละ 19.40 ใช้บริการฝาก และ เกษตรกรร้อยละ 10.45 มีการถอนแล้ว สาเหตุที่เกษตรกรมาใช้บริการฝากถอนน้อยเนื่องจากเกษตรกร ส่วนใหญ่เมื่อเก็บเกี่ยวข้าวแล้วจะขายทันทีเพื่อนำเงินสดไปใช้จ่าย จึงไม่นำข้าวมาฝากกับธนาคาร ในขณะที่ เกษตรกรบางส่วนเก็บข้าวไว้เองในครัวเรือน จึงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องนำผลผลิตมาฝากกับธนาคาร ทั้งนี้ บริการฝาก-ถอนสินค้าเกษตรมีที่ธนาคารข้าวในสหกรณ์การเกษตรจุน จำกัด และธนาคารข้าว ในสหกรณ์ผู้ใช้น้ำเส้าให้ จำกัด เท่านั้น (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 การใช้บริการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรของเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. ใช้บริการ	75.71
1.1 ฝาก	19.40
1.2 ถอน	10.45
1.3 ยืม	84.33
1.4 คืน	82.84
2. ไม่ใช้บริการ	24.29

ที่มา : จากการสำรวจ

2) ความเพียงพอและคุณภาพของปัจจัยการผลิตที่ให้บริการ

สำหรับความเพียงพอและคุณภาพของปัจจัยการผลิตที่ธนาคารให้บริการ ผลการประเมิน พบว่า เกษตรกรที่ใช้บริการธนาคารร้อยละ 86.66 เห็นว่าปัจจัยการผลิตเพียงพอ ต่อความต้องการ และร้อยละ 8.15 เห็นว่าไม่เพียงพอต่อความต้องการ อย่างไรก็ตามเกษตรกรร้อยละ 5.19 ไม่ให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวว่าปัจจัยการผลิตที่ธนาคารให้ยืมมีความเพียงพอหรือไม่ เช่นเดียวกับ ความเห็นของเกษตรกรต่อคุณภาพปัจจัยการผลิตที่ธนาคารให้ยืม เกษตรกรร้อยละ 91.85 เห็นว่าปัจจัย การผลิตมีคุณภาพดี ในขณะที่เกษตรกรร้อยละ 8.15 ไม่ให้ความเห็นในเรื่องนี้ (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ความเพียงพอและคุณภาพของปัจจัยการผลิตที่ยืมจากธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. ความเพียงพอของปัจจัยการผลิตที่ให้ยืม	
1.1 เพียงพอ	86.66
1.2 ไม่เพียงพอ	8.15
1.3 ไม่ออกความเห็น	5.19
2. คุณภาพของปัจจัยการผลิต	
2.1 คุณภาพดี	91.85
2.2 คุณภาพไม่ดี	-
2.3 ไม่ออกความเห็น	8.15

ที่มา : จากการสำรวจ

3) เหตุผลการใช้บริการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรของเกษตรกร

เกษตรกรร้อยละ 41.81 ตัดสินใจใช้บริการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร เนื่องจากเห็นว่าปัจจัยการผลิตที่ธนาคารให้ยืมมีคุณภาพดี รองลงมา ร้อยละ 21.47 เห็นว่าการเข้าร่วมโครงการช่วยลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ 20.34 เห็นว่าสามารถลดปัญหาการขาดแคลนปัจจัยการผลิต และเกษตรกรร้อยละ 12.99 เห็นว่าเป็นการยืมแบบปลอดดอกเบี้ย นอกจากนี้ยังมีเหตุผลอื่น ๆ เช่น ความสะดวกในการมาติดต่อ ไม่มีเงินทุน ต้องการส่งเสริมการทำงานของกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 11.86 (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 เหตุผลที่เกษตรกรตัดสินใจใช้บริการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. ปัจจัยการผลิตที่ธนาคารให้ยืมมีคุณภาพ	41.81
2. ช่วยลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง	21.47
3. ลดปัญหาการขาดแคลนปัจจัยการผลิต	20.34
4. ปลอดดอกเบี้ย	12.99
5. อื่น ๆ	11.86

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ :^{1/} เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ

4) แนวโน้มการใช้บริการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรของเกษตรกร

จากการสำรวจเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 80.60 มีความสนใจจะใช้บริการต่อไปในปีถัดไป โดยมีความต้องการจะยืมปัจจัยการผลิตต่อในปีเพาะปลูก 2562/63 คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ยรายละ 39,888.88 บาท ที่เหลือร้อยละ 19.40 ไม่สนใจใช้บริการของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรต่อ เนื่องจากเห็นว่าไม่มีความเดือดร้อนในเรื่องของปัจจัยการผลิต (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 แนวโน้มการใช้บริการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรในปีเพาะปลูก 2562/63

รายการ	ร้อยละ	มูลค่าปัจจัยการผลิต (บาทต่อรายต่อปี)
การใช้บริการธนาคารในปีเพาะปลูก 2562/63		
1. ใช่	80.60	39,888.88
2. ไม่ใช่	19.40	-

ที่มา : จากการสำรวจ

4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)

การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานธนาคารประกอบด้วยการประเมิน 3 ส่วน คือ ค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกร ผลประกอบการในการดำเนินงานของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร และมูลค่าประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.4.1 ด้านค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกร

ผลการประเมินพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มาใช้บริการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ร้อยละ 34.33 มีค่าใช้จ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิต ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยา และน้ำมันเชื้อเพลิงลดลง คิดเป็นมูลค่าทั้งหมด 365,660.70 บาท หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 40.63 เนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตที่ธนาคารให้ยืมต่ำกว่าราคาตลาด และไม่มีการคิดดอกเบี้ย อย่างไรก็ตาม เกษตรกรอีกร้อยละ 60.45 มีต้นทุนการผลิตเท่าเดิม และเกษตรกรร้อยละ 5.22 มีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรใช้บริการยืมปัจจัยการผลิตที่ธนาคารให้ยืมในราคาที่สูงกว่าราคาตลาดเล็กน้อย ได้แก่ ข้าว กข 43 ข้าวพิษณุโลก 1 และข้าวสุพรรณบุรี 1 สาเหตุที่เกษตรกรยังต้องการใช้บริการธนาคารทั้งที่มีราคาสูงเนื่องจากเมื่อสิ้นปีจะได้รับปันผลเป็นค่าตอบแทน ซึ่งเกษตรกรเห็นว่ายังคงได้ประโยชน์จากการใช้บริการ (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 ค่าใช้จ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิต

รายการ	ร้อยละ	มูลค่า (บาท)			การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
		ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ	ส่วนต่าง	
1. ลดลง	34.33	900,030.00	534,369.30	-365,660.70	-40.63
2. เท่าเดิม	60.45	-	-	-	-
3. เพิ่มขึ้น	5.22	83,850.00	89,348.80	5,498.80	6.56

ที่มา : จากการสำรวจ

4.4.2 ผลประกอบการในการดำเนินงานของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

การดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรนั้น ไม่ได้รับงบประมาณจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการต้องเจียดจ่ายงบประมาณจากหน่วยงานมาดำเนินโครงการ ในส่วนนี้ จึงได้ทำการวิเคราะห์รายได้-รายจ่าย จากการดำเนินงานธนาคาร ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของธนาคารมีรายจ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่ให้บริการธนาคาร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตลอดจนการซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อให้บริการแก่เกษตรกรรวมทั้งสิ้น 4,019,609.80 บาท โดยธนาคารมีรายได้จากส่วนต่างของราคาปัจจัยการผลิตที่ธนาคารซื้อต่ำกว่าราคาที่ให้สมาชิกยืม และผลพลอยได้จากการฝากสินค้าเกษตร เช่น แกลบ รำข้าว ปลายข้าว เป็นเงินทั้งสิ้น 5,010,373.96 บาท ส่งผลให้ภาพรวมธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรมีรายได้สุทธิจากการดำเนินงาน 990,764.16 บาท

ผลการประเมินยังพบว่า มีธนาคาร 7 แห่ง จาก 11 แห่ง มีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 63.63 และอีก 4 แห่ง ประสบภาวะขาดทุน ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรสามชุก จำกัด สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าอุดรฯ จำกัด สหกรณ์การเกษตรนิคมฯ บางระกำ จำกัด และสหกรณ์การเกษตรไทยเจริญ จำกัด ส่วนอีก 2 แห่ง คือ ธนาคารข้าวในสหกรณ์นิคมสวรรคโลก จำกัด ไม่มีสมาชิกเข้าร่วมโครงการ และธนาคารข้าวในสหกรณ์ผู้ใช้น้ำเส้าไห้ จำกัด ให้สมาชิกเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าวในยุ้งฉางของตัวเอง โดยสมาชิกแจ้งปริมาณข้าวที่เก็บไว้แก่สหกรณ์ทราบเท่านั้น ทำให้ไม่มีรายรับรายจ่ายเกิดขึ้น (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 รายรับและรายจ่ายของสถาบันเกษตรกรในการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร
หน่วย : บาทต่อปี

สหกรณ์	รายรับ	รายจ่าย	รายได้สุทธิ
1. สหกรณ์การเกษตรเมืองอุทัยธานี จำกัด	826,870.00	800,880.00	25,990.00
2. กลุ่มเกษตรกรทำนาหนองสาหร่าย	810,000.00	729,700.00	80,300.00
3. สหกรณ์การเกษตรสามชุก จำกัด	1,120,000.00	1,190,695.00	-70,695.00
4. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าคอรัม จำกัด	241,100.00	247,480.00	-6,380.00
5. สหกรณ์การเกษตรนิคมฯ บางระกำ จำกัด	802,200.00	825,264.00	-23,064.00
6. สหกรณ์การเกษตรไทยเจริญ จำกัด	8,716.80	13,502.44	-4,785.64
7. สหกรณ์การเกษตรสตึก จำกัด	825,000.00	37,213.00	787,787.00
8. สหกรณ์เครดิตยูเนียนนาคูนสามัคคี จำกัด	55,400.00	6,467.00	48,933.00
9. กลุ่มเกษตรกรทำนาหนองห้าง	15,000.00	14,860.00	140.00
10. สหกรณ์การยางบ้านนาทอง จำกัด	17,496.00	8,902.36	8,593.64
11. สหกรณ์การเกษตรจุน จำกัด	288,591.16	144,646.00	143,945.16
12. สหกรณ์นิคมสวรรคโลก จำกัด ^{1/}	-	-	-
13. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำเส้าไห้ จำกัด ^{2/}	n/a	n/a	n/a
รวม	5,010,373.96	4,019,609.80	990,764.16

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} ไม่มีสมาชิกเข้าร่วมโครงการ

^{2/} ไม่มีข้อมูล

4.4.3 มูลค่าประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ

การประเมินมูลค่าประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์มูลค่าประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากส่วนต่างของราคา อันเนื่องมาจากราคาปัจจัยการผลิตที่ธนาคารให้เกษตรกรยืมมีราคาต่ำกว่าราคาตลาด และส่วนที่ 2 คือ ประโยชน์จากการที่เกษตรกรยืมปัจจัยการผลิตโดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ผลการประเมินมูลค่าประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากส่วนต่างของราคา พบว่า ปัจจัยการผลิตที่ธนาคารให้เกษตรกรยืมส่วนใหญ่มีราคาต่ำกว่าราคาตลาด ยกเว้นบางรายการมีราคาสูงกว่าราคาตลาด ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าว กข 43 พิษณุโลก 1 สุพรรณบุรี 1 และปุ๋ยสูตร 16-20-0 อย่างไรก็ตาม เกษตรกรยังใช้บริการยืมจากธนาคารแม้ว่าราคาที่ยืมจะสูงกว่าราคาตลาด เนื่องจากธนาคารไม่มีการคิดดอกเบี้ยในการให้ยืมปัจจัยการผลิต (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 ราคาปัจจัยการผลิตที่ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรให้สมาชิกยืม

รายการ	หน่วย	ราคาธนาคาร (1)	ราคาตลาด ^{1/} (2)	ราคาส่วนต่าง (1) - (2)
1. ข้าวเปลือก				
- กข 49	บาทต่อกิโลกรัม	19.14	19.97	- 0.83
- กข 41	บาทต่อกิโลกรัม	15.69	18.52	- 2.83
- กข 43	บาทต่อกิโลกรัม	20.00	19.14	0.86
- ปทุมธานี 1	บาทต่อกิโลกรัม	20.31	21.28	- 0.97
- กข 6	บาทต่อกิโลกรัม	16.93	19.00	- 2.07
- พิษณุโลก 1	บาทต่อกิโลกรัม	16.90	16.50	0.40
- สุพรรณบุรี 1	บาทต่อกิโลกรัม	20.40	19.20	1.20
- หอมมะลิ 105	บาทต่อกิโลกรัม	23.81	25.73	- 1.92
2. ข้าวสาร	บาทต่อกิโลกรัม	20.28	20.50	- 0.22
3. น้ำมันเชื้อเพลิง	บาทต่อลิตร	28.94	30.00	- 1.06
4. ยา/สารเคมี	บาทต่อลิตร	319.29	325.00	- 5.71
5. ปุ๋ย 46-0-0	บาทต่อกิโลกรัม	22.94	23.40	- 0.46
6. ปุ๋ย 16-20-0	บาทต่อกิโลกรัม	24.29	23.74	0.55

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/}อ้างอิงราคาจากกรมการข้าว ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2562

จากการที่ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตที่ธนาคารยืมจากธนาคารมีราคาต่ำกว่าราคาตลาดเมื่อคูณด้วยปริมาณปัจจัยการผลิตทั้งหมดที่เกษตรกรยืมไปในแต่ละรายการ พบว่า การยืมปัจจัยการผลิตในบริการของธนาคารนี้มีมูลค่าทั้งสิ้น 1,352,455.84 บาท (ในราคาที่ธนาคารให้ยืม) เมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการยืม ณ ราคาตลาดซึ่งเท่ากับ 1,426,898.58 บาท ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการใช้บริการยืมปัจจัยการผลิตและข้าวสารเพื่อการบริโภคคิดเป็นมูลค่า 74,442.74 บาท (ตารางที่ 4.14)

นอกจากนี้มูลค่าการให้ยืมปัจจัยการผลิตของธนาคารจำนวน 1,352,455.84 บาท หากคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 4 ซึ่งเป็นดอกเบี้ยที่สหกรณ์คิดจากการให้เกษตรกรสมาชิกยืมปัจจัยการผลิตในบริการปกติของสหกรณ์ จะพบว่าประโยชน์จากการที่เกษตรกรยืมปัจจัยการผลิตโดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ยในธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรคิดเป็นมูลค่า 54,098.23 บาท รวมประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 128,540.97 บาท

ตารางที่ 4.14 ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ

รายการ	ราคาธนาคาร	ราคาตลาด	ส่วนต่าง
1. มูลค่าการยืมปัจจัยการผลิต	1,352,455.84	1,426,898.58	74,442.74
2. มูลค่าดอกเบี้ยจากการยืมปัจจัยการผลิต (ดอกเบี้ยร้อยละ 4)	54,098.23		

ที่มา : จากการสำรวจ

4.5 ทักษะคิดและความคิดเห็น

4.5.1 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการ

ผลการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุดที่คะแนน 9.19 โดยคุณภาพปัจจัยการผลิตที่ธนาคารให้ยืม (เปรียบเทียบกับท้องตลาด) และมูลค่าประโยชน์ที่ได้รับต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือ 9.27 รองลงมา คือ ความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์โครงการ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 9.11 ความพึงพอใจต่อมูลค่าปัจจัยการผลิตที่ให้ธนาคารยืมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 9.08 และความพึงพอใจต่อการจัดตั้งธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรมีคะแนนเฉลี่ย 8.73 ตามลำดับ

สำหรับคะแนนความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการบริหารธนาคารโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.31 โดยแบ่งออกเป็นคะแนนความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้เรื่องธนาคารข้าว มีคะแนนเฉลี่ย 9.34 ความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ในการติดตามการดำเนินงานของธนาคารมีคะแนนเฉลี่ย 9.32 ส่วนความพึงพอใจต่อคณะกรรมการในการให้บริการของธนาคารมีคะแนนเฉลี่ย 9.35 และความพึงพอใจของเกษตรกรต่อคณะกรรมการบริหารงานของธนาคารมีคะแนนเฉลี่ย 9.27 (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 ความพึงพอใจของเกษตรกร

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อโครงการ		
1) คุณภาพปัจจัยการผลิต (เปรียบเทียบกับท้องตลาด)	9.27	มากที่สุด
2) มูลค่าประโยชน์ที่ได้รับต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด	9.27	มากที่สุด
3) การประชาสัมพันธ์โครงการ	9.11	มากที่สุด
4) มูลค่าการยืมปัจจัยการผลิต (เปรียบเทียบกับราคาตลาด)	9.08	มากที่สุด
5) การจัดตั้งธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร	8.73	มากที่สุด
2. ความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัด		
1) เจ้าหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้	9.34	มากที่สุด
2) เจ้าหน้าที่ในการติดตามการดำเนินงานธนาคาร	9.32	มากที่สุด
3. ความพึงพอใจต่อคณะกรรมการธนาคาร		
1) คณะกรรมการในการให้บริการ (ฝาก ถอน ยืม คืน)	9.35	มากที่สุด
2) คณะกรรมการในการบริหารจัดการธนาคาร	9.27	มากที่สุด
เฉลี่ย	9.19	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

4.5.2 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ

เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 7.77 โดยแบ่งออกเป็นคะแนนความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อความพร้อมของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งธนาคารข้าวมีคะแนนเฉลี่ย 8.15 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการดำเนินงาน และหลักเกณฑ์ที่กำหนดมีคะแนนเฉลี่ย 8.00 และความพึงพอใจต่องบประมาณที่ได้รับในการดำเนินงาน มีคะแนนเฉลี่ย 7.15 (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ

รายการ	คะแนน	แปลผล
1. ความพร้อมของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งธนาคาร	8.15	มาก
2. รูปแบบการดำเนินงาน/หลักเกณฑ์ที่กำหนด	8.00	มาก
3. งบประมาณที่ได้รับในการดำเนินงาน	7.15	มาก
เฉลี่ย	7.77	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

5.1.1 สรุปผล

ผลการประเมินตามเกณฑ์ตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้ (ตารางที่ 5.1)

ด้านปัจจัยนำเข้า การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดและมีการเบิกจ่ายงบประมาณทันการจัดตั้งธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรปี 2561

ด้านกิจกรรม สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมีการคัดเลือกสถาบันเกษตรกรโดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกที่ชัดเจนและสถาบันเกษตรกรทราบถึงหลักเกณฑ์การคัดเลือกดังกล่าว รวมทั้งมีการสนับสนุนการดำเนินงานของธนาคารฯ ผ่านการประชุม เวทีชุมชน และการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ ตลอดจนการให้ความรู้และติดตามให้คำแนะนำแก่สถาบันเกษตรกร อย่างไรก็ตามการให้คู่มือคำแนะนำการดำเนินงานธนาคารแก่สถาบันเกษตรกรยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ด้านผลผลิต การจัดตั้งธนาคารทำได้ครบทั้ง 57 แห่ง แต่มี 1 แห่ง ไม่มีเกษตรกรสมาชิกใช้บริการเนื่องจากเห็นว่าการให้บริการของธนาคารซ้ำซ้อนกับการให้บริการของสหกรณ์ ธนาคารที่จัดตั้งมีการกำหนดระเบียบของธนาคาร และมีการจัดทำระบบบัญชีของธนาคารเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างใดก็ได้ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 1,800 ราย และเกษตรกรสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานธนาคาร เช่น การคัดเลือกคณะกรรมการบริหารงานธนาคาร การร่วมประชุมธนาคาร ร้อยละ 85.88 แต่เกษตรกรยังมาใช้บริการน้อย มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 75.71 ที่มาใช้บริการของธนาคาร ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินกำหนดไว้ที่ร้อยละ 80

ด้านผลลัพธ์ การให้บริการของธนาคารช่วยให้เกษตรกรสมาชิก ร้อยละ 34.33 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง ร้อยละ 40.63 อีกทั้งยังก่อให้เกิดกำไรแก่ธนาคารจากผลพลอยได้ของปัจจัยการผลิตที่ธนาคารรับฝาก เช่น แกลบ รำข้าว ปลายข้าว ส่งผลให้ภาพรวมธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรมีรายได้สุทธิจากการดำเนินงาน 990,764.16 บาท

โดยสรุปแล้ว การดำเนินงานโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และก่อให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรสมาชิกและสถาบันเกษตรกร โดยสามารถลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร เนื่องจากปลอดดอกเบี้ยในการกู้ยืม และช่วยลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่สถาบันเกษตรกรโดยทำให้สถาบันเกษตรกรได้กำไรจากส่วนต่างราคาปัจจัยการผลิตที่ให้เกษตรกรยืมแม้ว่าจะเป็นการยืมที่ปลอดดอกเบี้ย เนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตที่ธนาคารจัดหามีราคาต่ำกว่าราคาตลาด จึงทำให้เกิดกำไรจากส่วนต่างนี้

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการประเมินตามประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดของโครงการธนาคารข้าว
ในสถาบันเกษตรกร ปี 2561

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด	ผลการประเมิน (✓) ผ่าน (✗) ไม่ผ่าน
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)			
1.1 งบประมาณ	- จำนวนงบประมาณที่เบิกจ่ายจริง	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 96	- ร้อยละ 99.89 (✓)
1.2 ความทันเวลา	- ร้อยละของสถาบันเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรงบประมาณทันจัดตั้งธนาคารฯ ในปี 2561	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	- ร้อยละ 92.31 (✓)
2. กิจกรรม (Activities)			
2.1 การคัดเลือกสถาบันเกษตรกร	- หลักเกณฑ์การคัดเลือกสถาบันเกษตรกร	- มี/ไม่มี	- มี (✓)
	- ร้อยละของสถาบันเกษตรกรที่ถูกคัดเลือกทราบหลักเกณฑ์การคัดเลือก	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	- ร้อยละ 88.89 (✓)
	- ร้อยละของสหกรณ์ที่เห็นว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดมีความชัดเจน	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	- ร้อยละ 87.50 (✓)
2.2 การสนับสนุนการดำเนินงาน	- จำนวนครั้งของการจัดเวทีชุมชน/จัดประชุม	- เท่ากับเป้าหมาย	ร้อยละ 110.68 ของเป้าหมาย (✓)
2.3 การประชาสัมพันธ์	- จำนวนครั้งของการประชาสัมพันธ์	- เท่ากับเป้าหมาย	- ร้อยละ 152.63 ของเป้าหมาย (✓)
	- จำนวนช่องทางการประชาสัมพันธ์	- เท่ากับเป้าหมาย	- เท่ากับเป้าหมาย (✓)
2.4 การให้ความรู้/คำแนะนำแก่สถาบันเกษตรกร	- จำนวนครั้งในการติดตามการดำเนินงานธนาคารของสถาบันเกษตรกร	- เท่ากับเป้าหมาย	- เท่ากับเป้าหมาย (✓)
	- ร้อยละของธนาคารที่ได้รับคู่มือการดำเนินงานธนาคารฯ	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	- ร้อยละ 69.23 (✗)
3. ผลผลิต (Outputs)			
3.1 การจัดตั้งธนาคาร	- จำนวนธนาคารที่ได้รับจัดตั้งและดำเนินการในปี 2561	- เป้าหมาย 57 แห่ง	- 56 แห่ง (✗)
	- จำนวนธนาคารที่มีการกำหนดระเบียบและระบบบัญชีภายในธนาคารแล้ว	- เป้าหมาย 35 แห่ง	- 35 แห่ง (✓)
	- จำนวนเกษตรกรสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ	- เป้าหมาย 1,800 ราย	- 1,937 ราย (✓)
	- จำนวนธนาคารที่เปิดให้เกษตรกรใช้บริการแล้ว	- เป้าหมาย 57 แห่ง	- 56 แห่ง (✗)

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการประเมินตามประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดของโครงการธนาคารข้าว
ในสถาบันเกษตรกร ปี 2561 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด	ผลการประเมิน (✓) ผ่าน (✗) ไม่ผ่าน
3. ผลผลิต (Outputs)			
3.2 การมีส่วนร่วม	- ร้อยละของเกษตรกรสมาชิกที่มีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	- ร้อยละ 85.88 (✓)
3.3 การใช้บริการธนาคาร	- ร้อยละของเกษตรกรสมาชิกที่ใช้บริการ ธนาคาร	- ร้อยละ 80 ขึ้นไป	- ร้อยละ 75.71 (✗)
	- จำนวน/ปริมาณความต้องการปัจจัยการ ผลิตเทียบกับปริมาณที่สามารถยืมได้	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30	- ร้อยละ 86.66 (✓)
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)			
4.1 การลดค่าใช้จ่ายใน การผลิตของเกษตรกร	- ร้อยละของเกษตรกรสมาชิกที่มีค่าใช้จ่าย ในการซื้อปัจจัยการผลิตลดลง	- ร้อยละ 30 ขึ้นไป	- ร้อยละ 34.33 (✓)
4.2 ผลประกอบการของ ธนาคาร	- จำนวนธนาคารที่มีกำไรจากการใช้ บริการธนาคาร	- ร้อยละ 30 ขึ้นไป	- ร้อยละ 63.63 (✓)
4.3 มูลค่าประโยชน์ที่ เกษตรกรได้รับ	- มูลค่าการยืมปัจจัยการผลิตที่ต่ำกว่า ตลาด	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5	- ร้อยละ 5.22 (✓)
	- ต้นทุนการผลิตที่ลดลง	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5	- ร้อยละ 40.63 (✓)
5. ทักษะคน			
5.1 ระดับความ คิดเห็นของเกษตรกร ต่อโครงการ	- ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ การประชาสัมพันธ์โครงการ การจัดตั้งธนาคาร และคุณภาพ ปัจจัยการผลิต	- ระดับมากขึ้นไป	- ระดับมาก ที่สุด (✓)
5.2 ระดับความ คิดเห็นของเกษตรกร ต่อเจ้าหน้าที่	- ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ การบริหารจัดการโครงการ การถ่ายทอดความรู้ และการให้ คำแนะนำ	- ระดับมากขึ้นไป	- ระดับมาก ที่สุด (✓)

ที่มา : จากการศึกษา

5.1.2 ข้อค้นพบ

1) เกษตรกรที่มาใช้บริการธนาคารส่วนใหญ่ใช้บริการยืม-คืนปัจจัยการผลิต ซึ่งเป็นการให้บริการปกติของสหกรณ์

2) การใช้บริการฝาก-ถอนข้าวเปลือก มีเกษตรกรใช้บริการน้อย เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ มียุ้งฉางสำหรับเก็บข้าวเปลือกของตนเอง และเกษตรกรบางส่วนมีการผลิตและเก็บข้าวเปลือกไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนอยู่แล้ว

3) เกษตรกรที่นำข้าวเปลือกมาฝากกับธนาคาร เมื่อถอนไปบริโภคแล้ว มีความคิดเห็นว่าข้าวที่นำมาบริโภคนั้น มีคุณภาพดีต่อยกว่าคุณภาพข้าวในแปลงตนเอง

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ควรพิจารณาลักษณะการดำเนินงานของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรให้ตรงตามความต้องการของเกษตรกร อาทิ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตดอกเบ็ญต๋าหรือปลอดดอกเบ็ญให้แก่เกษตรกร
2. ควรสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่เหมาะสมกับภูมิสังคมและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่นั้น

บรรณานุกรม

- คุลยา ศรีโยม. (2560). การจัดตั้งโรงสีข้าวชุมชนตำบลทุ่งใหญ่ [ออนไลน์]. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 13 (2), 16–36. เข้าถึงได้จาก: <http://webportal.pkru.ac.th/data> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 29 ตุลาคม 2561).
- จุฑามาศ สังข์อุดม. (2555). *การวิเคราะห์ความเป็นไปได้โครงการผลิตพันธุ์ข้าวคุณภาพดีของสหกรณ์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันข้าวไทยสู่สากลของสหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- เจษฎา อังกาบสี. (2554). *การพัฒนาแบบวัดเจตคติและกลยุทธ์ด้านอาชีพและการนำไปใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นุวี รักษาณกุลธร. (2561). *ต้นทุนค่าเสียโอกาส* [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.coolontop.com/opportunity-cost/> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 23 พฤศจิกายน 2561).
- นวลละออง อรรถรังสรรค์. (2558). ศึกษากระบวนการสร้างเสริมการบริหารจัดการธนาคารข้าวและการลดต้นทุนในการผลิตข้าว กรณีศึกษา : บ้านหินปูน ตำบลเขาใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม [ออนไลน์]. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 7 (4), 16–33. เข้าถึงได้จาก: <https://www.tci-thaijo.org> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 15 ตุลาคม 2561).
- ปนัดดา ใจเที่ยง และคณะ. (2561). ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการโครงการธนาคารหมู่บ้านโคกล่าม ก้าวหน้า ตำบลโคกล่าม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2* (หน้า 1-10). บุรีรัมย์: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พานิกัด พระชัย. (2560). ศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนเปิดร้านกาแฟ “บ้านกาแฟสด หลังมอ 24 ชม.” ผังยุพลาซ่า มหาวิทยาลัยขอนแก่น [ออนไลน์]. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 5 (3), 94-106. เข้าถึงได้จาก: <https://www.tci-thaijo.org> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 26 ตุลาคม 2561).
- พิทยา บวรวัฒนา. (2546). *การบริหารเชิงบูรณาการ*. นนทบุรี: สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2558). *การวิเคราะห์โครงการ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 19 พฤศจิกายน 2561).
- มาชะโอ๊ะ, ยูมตะ. (2546). *หลักการ 7 ประการสู่ความสำเร็จของ TQM* (สัญญา เศรษฐพิทยากุล, แปล). กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2548). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสาร จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- วิภาส ทองสุข. (2552). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อาร์ต โปรเกส.
- วรพรรณ วงษ์ถาวร. (2560). *ศึกษาความเป็นไปได้ของหน่วยธุรกิจให้เช่าเฟอร์นิเจอร์สำนักงานดีไซน์แบบ Built – In ศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร*. ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2561, จาก ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม ของสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ศศิรินทร์ จิระฉัตรพัฒน์. (2554). *การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนในธุรกิจจัดจำหน่ายเครื่องปรับอากาศในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตรการจัดการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2552). *การบริหารการตลาดใหม่*. กรุงเทพฯ: ไดมอนด์ อิน บิสซิเนส เวิลด์.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2556). *คู่มือการประเมินผล*. กรุงเทพฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2560). *การประเมินผลโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรกรปี 2560*.

กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สมคิด พรหมจ้อย. (2550). *เทคนิคการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์

W.K. Kellogg Foundation. (2004). *Logic Model Development*. Battle Creek, MI.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1
แบบสอบถาม

1.13 การมีส่วนร่วมในโครงการ/นโยบายของรัฐ (ให้ตอบทุกข้อ โดยใส่เครื่องหมาย ✓)

รายการ	มีส่วนร่วม = 1	ไม่มีส่วนร่วม = 0
(1) ศพก.		
(2) แปลงใหญ่		
(3) การบริหารจัดการน้ำ		
(4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร		
(5) Zoning by Agri-Map		
(6) ธนาคารสินค้าเกษตร		
(7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์		
(8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่		

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเข้าร่วมโครงการ

2.1 ท่านทราบข่าวโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรจากไหน

- 1) สื่อกิจกรรม (การประชุม/การจัดเวทีชุมชน)
- 2) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (เว็บไซต์/Facebook/Line/Application/วิทยุ/ทีวี)
- 3) สื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์/วารสาร/โปสเตอร์/แผ่นพับ)
- 4) สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัด/ผู้นำท้องถิ่น/เพื่อนบ้าน)
- 5) อื่น ๆ

2.2 ท่านทราบ/เข้าใจความหมาย/วิธีการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรหรือไม่ อย่างไร

- 1) ไม่ทราบ
 - 2) ทราบ โปรดอธิบาย
-

2.3 ท่านทราบอัตรา การยืม คืน ผาก ถอน ที่ธนาคารกำหนดขึ้นหรือไม่ อย่างไร

- 1) ไม่ทราบ
- 2) ทราบ

หากตอบ **ทราบ** ท่านคิดว่าอัตรา การยืม คืน ผาก ถอน ที่ธนาคารกำหนดขึ้นมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

- 1) เหมาะสม
- 2) ไม่เหมาะสม โปรดอธิบาย.....

2.4 ท่านได้เข้าร่วมการประชุม/เวทีชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงานจัดตั้งธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรหรือไม่

- 1) เข้าร่วม
- 2) ไม่เข้าร่วม

2.5 ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรหรือไม่

- 1) มีส่วนร่วม อย่างไร
 - (1) เป็นคณะกรรมการ
 - (2) คัดเลือกกรรมการ
 - (3) เข้าร่วมการประชุมรับฟังการชี้แจง/เวทีชุมชน
 - (4) กำหนดระเบียบ/เงื่อนไข/กฎเกณฑ์ในการยืม
 - (5) อื่น ๆ ระบุ.....

- 2) ไม่มีส่วนร่วม

2.6 ท่านเคยไปศึกษาดูงานรูปแบบธนาคารข้าวแห่งอื่นหรือไม่

- 1) เคย จำนวน.....ครั้งที่ไหนบ้าง ระบุ.....
- 2) ไม่เคย

ส่วนที่ 3 การใช้บริการธนาคาร

3.1 ท่านได้ใช้บริการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรแล้วหรือไม่ อย่างไร

1) ยังไม่ใช้ เนื่องจาก..... (ข้ามไปข้อ

3.7)

2) ใช้แล้ว (ถามข้อ 3.2 ต่อ)

3.2 ท่านใช้บริการอะไรบ้างจากธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

1). ยืม

ในวงเงิน.....บาท

ระยะเวลาในการยืม.....เดือน ปลอดดอกเบี้ย.....เดือน

การยืม ปัจจัยการผลิต	ปริมาณ (1)	ราคายืมธนาคาร (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่าธนาคาร (บาท) (1) x (2)	*ราคาตลาด (ต่อหน่วย) (3)	มูลค่าตลาด (บาท) (1) x (3)	หมายเหตุ
☐ เมล็ดพันธุ์กิโลกรัมบาทบาท	
.....กิโลกรัมบาทบาท	
.....กิโลกรัมบาทบาท	
☐ ปุ๋ยเคมีกิโลกรัมบาทบาท	
.....กิโลกรัมบาทบาท	
.....กิโลกรัมบาทบาท	
.....กิโลกรัมบาทบาท	
☐ ปุ๋ยอินทรีย์กิโลกรัมบาทบาท	
☐ ยา/สารเคมีลิตร/ขวดบาทบาท	
☐ น้ำมันเชื้อเพลิงลิตร/ขวดบาทบาท	
☐ ข้าวสารกิโลกรัมบาทบาท	
☐ รถเกี่ยวข้าวไร่บาทบาท	
☐บาทบาท	
☐บาทบาท	

*ราคาตลาด ณ เวลาที่ยืม

2). คื่น

 (1) ตามกำหนด (2) ไม่ตามกำหนด

หากผิต้นคื่นชำระ ปรับดอกเบี้ย.....บาท/(.....) หรือ.....

 ค่าธรรมเนียม ไม่มี มี (1) ดอกเบี้ย ร้อยละ.....

 (2) ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ

 (3) อื่น ๆ

การชำระคื่น	ปริมาณ (1)	ราคาคื่นธนาคาร (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่าธนาคาร (บาท) (1) x (2)	*ราคาตลาด (ต่อหน่วย) (3)	มูลค่าตลาด (บาท) (1) x (3)	หมายเหตุ
☐ เมล็ดพันธุ์กิโลกรัมบาทบาท	
.....กิโลกรัมบาทบาท	
.....กิโลกรัมบาทบาท	
☐ เงินสดบาทบาทบาท	
☐ ข้าวเปลือกบาทบาท	
☐บาทบาท	
☐บาทบาท	
☐บาทบาท	

*ราคาตลาด ณ เวลาที่คื่น

 3). ฝาก

ระยะเวลาฝาก.....เดือน

การฝาก สินค้าเกษตร	ปริมาณ (1)	ราคาฝาก (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	มูลค่าประโยชน์ที่ได้รับ	หมายเหตุ
☐กิโลกรัมบาท	☐ ไม่มี แล้วทำไมถึงฝาก ☐ มี ได้อะไรบ้าง	
☐กิโลกรัมบาท	☐ ไม่มี แล้วทำไมถึงฝาก ☐ มี ได้อะไรบ้าง	

การฝาก สินค้าเกษตร	ปริมาณ (1)	ราคาฝาก (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	มูลค่าประโยชน์ที่ ได้รับ	หมายเหตุ
☐กิโลกรัมบาท	☐ ไม่มี แล้วทำไมถึง ฝาก ☐ มี ได้อะไรบ้าง	
☐กิโลกรัมบาท	☐ ไม่มี แล้วทำไมถึง ฝาก ☐ มี ได้อะไรบ้าง	

 4). ถอน

- ค่าธรรมเนียม ไม่มี มี (1) ดอกเบี้ย ร้อยละ.....
 (2) ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ
 (3) อื่น ๆ

การถอน สินค้าเกษตร	ปริมาณ (1)	ราคาถอน (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	หมายเหตุ
☐บาทบาท	
☐บาทบาท	
☐บาทบาท	
☐บาทบาท	

3.3 เหตุผลที่ท่านตัดสินใจใช้บริการ ยืม คั้น ฝาก ถอน กับธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ได้ปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ 2) ลดการพึ่งพาจากพ่อค้าคนกลาง (กู้เงินซื้อข้าว)
 3) ลดปัญหาขาดแคลนปัจจัยการผลิต 4) ปลอดภัย 5) อื่น ๆ ระบุ
.....

3.4 ปัจจัยการผลิตที่ได้ใช้บริการดังกล่าวเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

- 1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ

3.5 ปัจจัยการผลิตที่ได้ใช้บริการดังกล่าวมีคุณภาพดีหรือไม่ อย่างไร

- 1) คุณภาพดี 2) คุณภาพไม่ดี

3.6 หลังจากใช้บริการแล้วท่านคิดว่าค่าใช้จ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิตลดลงหรือไม่

- 1) ลดลง จากเดิม จำนวน.....บาท เป็น จำนวน.....บาท หรือคิดเป็น.....
บาท/ไร่

- 2) เท่าเดิม

- 3) เพิ่มขึ้น จากเดิม จำนวน.....บาท เป็น จำนวน.....บาท หรือคิดเป็น.....
บาท/ไร่

3.7 ฤดูกาลเพาะปลูก 2562/63 ความต้องการในการยืมปัจจัยการผลิต.....บาท คิดเป็นร้อยละ

.....ของการทำเกษตรทั้งหมด

3.8 ระดับความคิดเห็นของท่านต่อธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรในด้านต่าง ๆ

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ ระบุตัวเลข (1 = น้อยที่สุด จนไปถึง 10 = มากที่สุด)
1) ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการ	
1.1) ความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์โครงการ ระดับใด	
1.2) ความพึงพอใจต่อการจัดตั้งธนาคาร ระดับใด	
1.3) ความพึงพอใจต่อคุณภาพปัจจัยการผลิต (เปรียบเทียบกับท้องตลาด) ระดับใด	
1.4) ความพึงพอใจต่อมูลค่าการยืมปัจจัยการผลิต (เปรียบเทียบกับท้องตลาด) ระดับใด	
1.5) ความพึงพอใจต่อมูลค่าประโยชน์ที่ได้รับต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด ระดับใด	
2) ความคิดเห็นที่มีต่อเจ้าหน้าที่	
2.1) ความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ในการถ่ายทอดอบรมความรู้ ระดับใด	
2.2) ความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ในการตรวจติดตามการดำเนินงานธนาคาร ระดับใด	
3) ความคิดเห็นที่มีต่อคณะกรรมการบริหารงานธนาคาร	
3.1) ความพึงพอใจต่อคณะกรรมการในการบริหารจัดการธนาคาร ระดับใด	
3.2) ความพึงพอใจต่อคณะกรรมการในการให้บริการ (ยืม คั้น ฟาก ถอน) ระดับใด	

หมายเหตุ : 1 คือ ความพึงพอใจน้อยที่สุด \longleftrightarrow 10 คือ ความพึงพอใจมากที่สุด

3.9 ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

3.10 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ส่วนวิชาการการประเมินผล ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทร 0-2579-5512 , โทรสาร 0-2579-5511

แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง.....
 หน่วยงาน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 โทรศัพท์.....โทรสาร.....E-mail.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 การจัดตั้งธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ปี 2561 เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร

- 1) เป็นไปตามเป้าหมาย
 2) ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เพราะ.....

1.2 ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรในความรับผิดชอบของหน่วยงานท่าน ปี 2561 มี.....ธนาคาร ดังนี้

สหกรณ์/สถาบัน เกษตรกร	ไม่ จัดตั้ง (✓)	จัดตั้งแล้ว (✓)		ระเบียบ (✓)		*ระบบบัญชี (✓)		**ประเภทการให้บริการ (✓)				
		ไม่ ดำเนินการ	ดำเนินการ	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ยืม	คืน	ฝาก	ถอน	

* ระบบการทำบัญชีภายในธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

** ตอบเฉพาะที่มีการให้บริการยืม/คืน/ฝาก/ถอน จริง

1.3 การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ปี 2561

- 1) ไม่ได้รับ 2) ได้รับ.....บาท

รายการ	งบประมาณ (บาท)	
	ได้รับ	เบิกจ่าย
(1) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าพาหนะ		
(2) ค่าสัมมนาและฝึกอบรม		
(3) ค่าประชาสัมพันธ์		
รวม		

1.4 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอหรือไม่

- 1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ ควรเป็นจำนวนบาท

1.5 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความทันเวลาหรือไม่

- 1) ทันเวลา 2) ไม่ทันเวลา ควรเป็นช่วงเวลา

ส่วนที่ 2 การดำเนินงาน

2.1 หน่วยงานของท่านมีการจัดตั้งคณะทำงาน เพื่อคัดเลือกสหกรณ์/สถาบันเกษตรกรหรือไม่

- 1) ไม่มี 2) มี ประธาน คือ.....

2.2 หน่วยงานของท่านมีการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกสหกรณ์/สถาบันเกษตรกร เพื่อจัดตั้งธนาคารหรือไม่

- 1) ไม่มี 2) มี ดังนี้.....

.....

2.3 มีสหกรณ์/สถาบันเกษตรกร สมัครเข้าร่วมโครงการ.....แห่ง ผ่านการคัดเลือก.....แห่ง

2.4 มีเป้าหมายรับสมัครสมาชิก.....ราย มีเกษตรกรสมัครสมาชิก.....ราย ข้อมูล ณ

2.5 หน่วยงานของท่านมีการพาคณะกรรมการบริหารงานธนาคาร และเกษตรกรสมาชิกโครงการ ไปศึกษาดูงานรูปแบบธนาคารข้าวแห่งอื่นหรือไม่

- 1) มี.....ราย โดยศึกษาดูงานที่.....ช่วงเวลา (ระบุเดือน/ปี)

- 2) ไม่มี เนื่องจาก.....

- 3) มีแต่ยังไม่ได้ไป โดยมีแผนไปที่.....ช่วงเวลา (ระบุเดือน/ปี)

2.6 แผนและผลการปฏิบัติงานการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ปีงบประมาณ พ.ศ.2561 (ตุลาคม 60 - กันยายน 61)

กิจกรรม/แผนปฏิบัติงาน	ผลการดำเนินงาน		ความทันเวลา การปฏิบัติงาน (✓)		หมายเหตุ และการแก้ไข (หากไม่สามารถดำเนินการได้ตาม แผน)
	แผน	ผล	ทัน	ไม่ทัน	
(1) การประสานงาน/แนะนำ/ส่งเสริมครั้งครั้ง			
(2) การประชุมวิเคราะห์ความพร้อม/ กำหนดระเบียบ/กำหนดแนวทาง/ แผนการดำเนินงานในรูปแบบธนาคารรายราย			
(3) การจัดประชุมสัมมนาการดำเนินงาน/ จัดเวทีชุมชนรายราย			
(4) การจัดอบรมเทคโนโลยีการผลิตที่ เหมาะสม เพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ให้กับสมาชิกรายราย			
(5) การประชาสัมพันธ์ครั้งครั้ง			
(6) การติดตามผลการดำเนินงานครั้งครั้ง			
(7) การรายงานผลการดำเนินงานครั้งครั้ง			

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

3.1 คะแนนความพึงพอใจต่อธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรในด้านต่าง ๆ (คะแนนเต็ม 10)

รายการ	คะแนนความพึงพอใจ (✓)									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
(1) ความพร้อมของสหกรณ์/สถาบันเกษตรกร ที่จัดตั้งธนาคาร										
(2) รูปแบบการดำเนินงาน/หลักเกณฑ์ที่กำหนด										
(3) งบประมาณที่ได้รับในการดำเนินงาน										
(4) ภาพรวมการดำเนินงานของธนาคาร										

หมายเหตุ : 1 คือ ความพึงพอใจน้อยที่สุด ←→ 10 คือ ความพึงพอใจมากที่สุด

3.2 ปัญหา/อุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

.....

.....

.....

3.3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

.....

.....

.....

วันที่..... ผู้สัมภาษณ์.....

ส่วนวิชาการการประเมินผล ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทร 0-2579-5512 , โทรสาร 0-2579-5511
E-mail : dmet.cppe2018@gmail.com

แบบสอบถามคณะกรรมการบริหารงานธนาคาร

ผู้แทนคณะกรรมการ (ชื่อ - สกุล).....ตำแหน่ง.....
 สหกรณ์/สถาบันเกษตรกร.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 โทร.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลการบริหารจัดการธนาคาร

- 1.1 สมาชิกสหกรณ์ จำนวน.....ราย
 เป็นสมาชิกโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร.....ราย
- 1.2 ท่านทราบหลักเกณฑ์การคัดเลือกสหกรณ์/สถาบันเกษตรกร เพื่อจัดตั้งธนาคารหรือไม่
 1) ไม่ทราบ
 2) ทราบ มีดังนี้

- 1.3 ท่านเห็นว่าหลักเกณฑ์การคัดเลือกสหกรณ์/สถาบันเกษตรกร ที่กำหนดมีความชัดเจนหรือไม่
 1) ชัดเจน
 2) ไม่ชัดเจน เพราะ.....
- 1.4 ท่านได้รับคู่มือการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรหรือไม่
 1) ได้รับ
 2) ไม่ได้รับ แต่ได้เป็น (1) ร่างระเบียบการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร
 (2)
- 1.5 สหกรณ์จังหวัดมีการจัดประชุมกับคณะกรรมการบริหารงานธนาคาร เกี่ยวกับการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรหรือไม่
 1) ไม่มี
 2) มี ดังนี้ (1) ประชุมชี้แจง
 (2) อบรมให้ความรู้ จากหน่วยงาน.....เรื่อง.....
- 1.6 ท่านเคยไปศึกษาดูงานรูปแบบธนาคารข้าวแห่งอื่นหรือไม่
 1) เคย โดยมี คณะกรรมการบริหารงานธนาคาร.....ราย
 เกษตรกรสมาชิกโครงการ.....ราย
 โดยศึกษาดูงานจำนวน.....ครั้งที่.....เมื่อ.....
 2) ไม่เคย เนื่องจาก.....

1.7 ธนาคารได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เงินทุน หรือสิ่งของ ในการจัดตั้งธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรหรือไม่

- 1) ไม่ได้รับ แก่ไขโดย.....
- 2) ได้รับ จากหน่วยงาน..... ดังนี้

รายการ	จำนวน (หน่วย)	มูลค่า (บาท)	
		ต่อหน่วย	รวม
(1) เงินทุน			
(2) ปัจจัยการผลิต ได้แก่			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
(3) อื่น ๆ (ระบุ)			
.....			
.....			
.....			

1.8 สหกรณ์/สถาบันเกษตรกร ได้มีการประชาสัมพันธ์โครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ให้กับสมาชิกสหกรณ์หรือไม่

- 1) มี โดย
 - (1) สื่อกิจกรรม (การประชุม/การจัดเวทีชุมชน)
 - (2) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (เว็บไซต์/Facebook/Line/Application/วิทยุ/ทีวี)
 - (3) สื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์/วารสาร/โปสเตอร์/แผ่นพับ)
 - (4) สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่สหกรณ์จังหวัด/ผู้นำท้องถิ่น/เพื่อนบ้าน)
 - (5) อื่น ๆ
- ใช้งบประมาณจาก (1) สหกรณ์จังหวัด (2) สหกรณ์/สถาบันเกษตรกร (3) งบจังหวัด (4)
- 2) ไม่มี เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการ

2.1 ธนาคารมีการกำหนดระเบียบ/เงื่อนไขการใช้บริการ/การดำเนินงาน ภายในธนาคารแล้วหรือไม่

- 1) กำหนดแล้ว ดังนี้
-
-
- 2) ยังไม่ได้กำหนด เนื่องจาก

2.2 ธนาคารมีการกำหนดระบบการทำบัญชีภายในธนาคารแล้วหรือไม่

- 1) กำหนดแล้ว เป็นรูปแบบ (1) บันทึกรับมือ (2) บันทึกรับด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Excel) (3)
- 2) ยังไม่ได้กำหนด เนื่องจาก.....

2.3 รูปแบบการให้บริการของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรแก่เกษตรกรสมาชิกโครงการ

2.3.1 การให้ยืมปัจจัยการผลิต/สินค้า โดยมีระเบียบ/เงื่อนไข ดังนี้

2.3.1.1 ในการให้ยืมปัจจัยการผลิต/สินค้า มีเงื่อนไขอย่างไรบ้าง

.....
.....

2.3.1.2 มีการกำหนดบุคคลค้ำประกันด้วยหรือไม่

1) มี จำนวน.....ราย 2) ไม่มี

2.3.1.3 มีการกำหนดวงเงินการยืมอย่างไร

ในวงเงิน.....บาท/ราย หรือในพื้นที่ปลูกข้าว.....บาท/ไร่

2.3.1.4 กำหนดระยะเวลาในการให้ยืม.....เดือน

2.3.1.5 ระยะเวลาเยี่ยมปลอดดอกเบี้ย.....วัน หรือ.....เดือน

2.3.2 การชำระคืนปัจจัยการผลิต/สินค้า โดยมีระเบียบ/เงื่อนไข ดังนี้

2.3.2.1 ในการชำระคืนปัจจัยการผลิต/สินค้า มีเงื่อนไขอย่างไรบ้าง

.....
.....

2.3.2.2 ชำระคืน เป็น 1) เมล็ดพันธุ์..... 2) ข้าวเปลือก

3) เงิน 3) อื่น ๆ (ระบุ)

2.3.2.3 ในการชำระคืนมีการคิดมูลค่าอย่างไร

.....
.....

2.3.2.4 การชำระคืนมีดอกเบี้ยหรือไม่

1) มี ร้อยละ..... 2) ไม่มี

2.3.2.5 หากผิดนัดชำระคืน ปรับ.....บาท/เดือน

2.3.3 การรับฝากสินค้าเกษตร โดยมีระเบียบ/เงื่อนไข ดังนี้

2.3.3.1 ในการรับฝากสินค้าเกษตร มีเงื่อนไขอย่างไรบ้าง

.....
.....

2.3.3.2 ฝาก เป็น 1) เมล็ดพันธุ์.....(ระบุ)

ปริมาณ.....กิโลกรัม/ราย/ครั้ง

ได้รับดอกเบี้ยในการฝากหรือไม่

(1) ได้รับ.....บาท/..... (2) ไม่ได้รับ

เสียดอกเบี้ย/ค่าธรรมเนียมในการฝากหรือไม่

(1) เสีย.....บาท/..... (2) ไม่เสีย

2) เมล็ดพันธุ์.....(ระบุ)

ปริมาณ.....กิโลกรัม/ราย/ครั้ง

ได้รับดอกเบี้ยในการฝากหรือไม่

(1) ได้รับ.....บาท/..... (2) ไม่ได้รับ

เสียดอกเบี้ย/ค่าธรรมเนียมในการฝากหรือไม่

(1) เสีย.....บาท/..... (2) ไม่เสีย

3) ข้าวเปลือก

ปริมาณ.....กิโลกรัม/ราย/ครั้ง

ได้รับดอกเบี้ยในการฝากหรือไม่

(1) ได้รับ.....บาท/..... (2) ไม่ได้รับ

เสียดอกเบี้ย/ค่าธรรมเนียมในการฝากหรือไม่

(1) เสีย.....บาท/..... (2) ไม่เสีย

4)

ปริมาณ.....กิโลกรัม/ราย/ครั้ง

ได้รับดอกเบี้ยในการฝากหรือไม่

(1) ได้รับ.....บาท/..... (2) ไม่ได้รับ

- เสียดอกเบี้ย/ค่าธรรมเนียมในการฝากหรือไม่ (1) เสีย.....บาท/..... (2) ไม่เสีย
- 5)
 ปริมาณ.....กิโลกรัม/ราย/ครั้ง
 ได้รับดอกเบี้ยในการฝากหรือไม่ (1) ได้รับ.....บาท/..... (2) ไม่ได้รับ
 เสียดอกเบี้ย/ค่าธรรมเนียมในการฝากหรือไม่ (1) เสีย.....บาท/..... (2) ไม่เสีย
- 2.3.4 การถอนสินค้าเกษตร โดยมีระเบียบ/เงื่อนไข ดังนี้
- 2.3.4.1 ในการถอนสินค้าเกษตร มีเงื่อนไขอย่างไรบ้าง

- 2.3.4.2 ถอน เป็น
- 1) เมล็ดพันธุ์(ระบุ)
 ปริมาณ.....กิโลกรัม/ราย/ครั้ง
 ได้รับดอกเบี้ยในการฝากหรือไม่ (1) ได้รับ.....บาท/..... (2) ไม่ได้รับ
 เสียดอกเบี้ย/ค่าธรรมเนียมในการฝากหรือไม่ (1) เสีย.....บาท/..... (2) ไม่เสีย
- 2) เมล็ดพันธุ์(ระบุ)
 ปริมาณ.....กิโลกรัม/ราย/ครั้ง
 ได้รับดอกเบี้ยในการฝากหรือไม่ (1) ได้รับ.....บาท/..... (2) ไม่ได้รับ
 เสียดอกเบี้ย/ค่าธรรมเนียมในการฝากหรือไม่ (1) เสีย.....บาท/..... (2) ไม่เสีย
- 3) ข้าวเปลือก
 ปริมาณ.....กิโลกรัม/ราย/ครั้ง
 ได้รับดอกเบี้ยในการฝากหรือไม่ (1) ได้รับ.....บาท/..... (2) ไม่ได้รับ
 เสียดอกเบี้ย/ค่าธรรมเนียมในการฝากหรือไม่ (1) เสีย.....บาท/..... (2) ไม่เสีย
- 4)
 ปริมาณ.....กิโลกรัม/ราย/ครั้ง
 ได้รับดอกเบี้ยในการฝากหรือไม่ (1) ได้รับ.....บาท/..... (2) ไม่ได้รับ
 เสียดอกเบี้ย/ค่าธรรมเนียมในการฝากหรือไม่ (1) เสีย.....บาท/..... (2) ไม่เสีย
- 5)
 ปริมาณ.....กิโลกรัม/ราย/ครั้ง
 ได้รับดอกเบี้ยในการฝากหรือไม่ (1) ได้รับ.....บาท/..... (2) ไม่ได้รับ
 เสียดอกเบี้ย/ค่าธรรมเนียมในการฝากหรือไม่ (1) เสีย.....บาท/..... (2) ไม่เสีย
- 2.4 ธนาคารมีการจัดทำระบบการทำบัญชีภายในธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร แยกออกจากบัญชีของสหกรณ์หรือไม่

- 1) แยก 2) ไม่แยก

2.5 มีเจ้าหน้าที่มาให้คำปรึกษา/ติดตามการดำเนินงานธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรหรือไม่

- 1) มีครั้ง/เดือน 2) ไม่มี

ส่วนที่ 3 การให้บริการ

3.1 ขณะนี้เปิดให้บริการในรูปแบบธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรแล้วหรือยัง

- 1) เปิดแล้ว เมื่อ.....
- 2) ยังไม่เปิด เนื่องจาก.....

3.2 หากเปิดให้บริการแล้ว ผลการดำเนินงานในปี 2561 มีดังนี้

มีเกษตรกรสมาชิกโครงการมาใช้บริการแล้ว.....ราย

□ 1) ยืม

เกษตรกรมาใช้บริการ.....ราย

การยืม ปัจจัยการผลิต	ปริมาณ (1)	ราคายืมธนาคาร (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่าธนาคาร (บาท) (1) x (2)	*ราคาตลาด (ต่อหน่วย) (3)	มูลค่าตลาด (บาท) (1) x (3)
□ (1) เมล็ดพันธุ์ กิโลกรัม บาท บาท
..... กิโลกรัม บาท บาท
..... กิโลกรัม บาท บาท
□ (2) ปุ๋ยเคมี กิโลกรัม บาท บาท
..... กิโลกรัม บาท บาท
..... กิโลกรัม บาท บาท
..... กิโลกรัม บาท บาท
□ (3) ปุ๋ยอินทรีย์ กิโลกรัม บาท บาท
□ (4) ยา/สารเคมีลิตร บาท บาท
□ (5) น้ำมัน เชื้อเพลิงลิตร บาท บาท
□ (6) ข้าวสาร กิโลกรัม บาท บาท
□ (7) รถเกี่ยวข้าวไร่ บาท บาท
□ บาท บาท
□ บาท บาท

* ราคาตลาด ณ เวลาที่ยืม

2) คีน

เกษตรกรมาใช้บริการ.....ราย

การชำระคีน	ปริมาณ (1)	ราคาคีนธนาคาร (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่าธนาคาร (บาท) (1) x (2)	*ราคาตลาด (ต่อหน่วย) (3)	มูลค่าตลาด (บาท) (1) x (3)
☐ (1) เมล็ดพันธุ์ กิโลกรัม บาท บาท
..... กิโลกรัม บาท บาท
..... กิโลกรัม บาท บาท
☐ (2) เงินสดบาท บาท บาท
☐ (3) ข้าวเปลือก กิโลกรัม บาท บาท

* ราคาตลาด ณ เวลาที่รับคีน

 3) ฝาก

เกษตรกรมาใช้บริการ.....ราย

การฝาก สินค้าเกษตร	ปริมาณ (1)	ราคาฝาก (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)
☐ (1) เมล็ดพันธุ์ กิโลกรัม บาท
..... กิโลกรัม บาท
☐ (2) ข้าวเปลือก กิโลกรัม บาท

 4) ถอน

เกษตรกรมาใช้บริการ.....ราย

การถอน สินค้าเกษตร	ปริมาณ (1)	ราคาถอน (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)
☐บาทบาท
☐บาทบาท

3.3 ธนาคารมีปัจจัยการผลิตสำหรับให้บริการเกษตรกรสมาชิกเพียงพอหรือไม่

- 1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ แก้ไขโดย.....

3.4 หลังเปิดให้บริการในรูปแบบธนาคารในปี 2561 แล้ว การดำเนินงานของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกรส่งผลต่อการดำเนินงาน ในรูปแบบสหกรณ์เดิมหรือไม่

- 1) ไม่ส่งผลกระทบ
 - 2) ส่งผลกระทบ อย่างไร
-
-
-

3.5 การให้บริการ ยืม – คืน ฝาก – ถอน ให้แก่เกษตรกรสมาชิกโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร กับการให้บริการสมาชิกสหกรณ์ทั่วไปมีความแตกต่างกันหรือไม่

- 1) ไม่แตกต่าง
 - 2) แตกต่าง อย่างไร
-
-
-

3.6 ปัญหา/อุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

.....

.....

.....

3.7 ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

.....

.....

.....

วันที่..... ผู้สัมภาษณ์.....

ส่วนวิชาการการประเมินผล ศูนย์ประเมินผล

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โทร 0-2579-5512 , โทรสาร 0-2579-5511

E-mail : dmet.cppe2018@gmail.com

รายการ	จำนวนที่ให้ยืม ต่อปี	ปริมาณ (1)	ราคาที่ให้ยืม (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	ประมาณการ การเพิ่มขึ้น/ ลดลง ต่อปี (%)
☐ ปุ๋ยอินทรีย์	กระสอบละ.....กก.กระสอบบาท/กระสอบ กิโลกรัม บาท
☐ ยา/สารเคมี	ขวดละ.....ลิตรขวดบาท/ขวด ลิตร บาท
☐ น้ำมันเชื้อเพลิง	ถังละ.....ลิตรถังบาท/ถัง ลิตร บาท
☐ ข้าวสาร	กระสอบละ.....กก.กระสอบบาท/กระสอบ กิโลกรัม บาท
☐ รถเกี่ยวข้าว	ไร่บาท
☐บาท
☐บาท

3.1.2 การให้บริการยืมปัจจัยการผลิต มีการทำบัญชีแยกจากการให้ยืมปัจจัยการผลิตในธุรกิจของสหกรณ์หรือไม่

แยกบัญชี

ไม่ได้แยกบัญชี (เป็นธุรกิจเดียวกับสหกรณ์)

3.1.3 การให้บริการยืม - คินปัจจัยการผลิตมีรายรับและรายจ่ายในการดำเนินงานต่อปี ดังนี้

รายรับ จากบริการยืม - คินปัจจัยการผลิต จำแนกได้ดังนี้

1).....(ระบุปัจจัยการผลิตที่ให้ยืม)

รายการ	ปริมาณ (หน่วย) (1)	ราคา/อัตราที่เรียก เก็บ (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	หมายเหตุ
1. ต้นทุนปัจจัยการผลิต				
2. รายได้ค่าธรรมเนียมปัจจัยการผลิตที่ ให้ยืม				
3. รายได้ค่าปรับ				
4. มูลค่าการคินปัจจัยการผลิต				
5.				
6.				

2).....(ระบุปัจจัยการผลิตที่ให้อิม)

รายการ	ปริมาณ (หน่วย) (1)	ราคา/อัตราที่เรียก เก็บ (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	หมายเหตุ
1. ต้นทุนปัจจัยการผลิต				
2. รายได้ค่าธรรมเนียมปัจจัยการผลิตที่ ให้อิม				
3. รายได้ค่าปรับ				
4. มูลค่าการคืนปัจจัยการผลิต				
5.				
6.				

3).....(ระบุปัจจัยการผลิตที่ให้อิม)

รายการ	ปริมาณ (หน่วย) (1)	ราคา/อัตราที่เรียก เก็บ (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	หมายเหตุ
1. ต้นทุนปัจจัยการผลิต				
2. รายได้ค่าธรรมเนียมปัจจัยการผลิตที่ ให้อิม				
3. รายได้ค่าปรับ				
4. มูลค่าการคืนปัจจัยการผลิต				
5.				
6.				

4).....(ระบุปัจจัยการผลิตที่ให้อิม)

รายการ	ปริมาณ (หน่วย) (1)	ราคา/อัตราที่เรียก เก็บ (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	หมายเหตุ
1. ต้นทุนปัจจัยการผลิต				
2. รายได้ค่าธรรมเนียมปัจจัยการผลิตที่ ให้อิม				
3. รายได้ค่าปรับ				
4. มูลค่าการคืนปัจจัยการผลิต				
5.				
6.				

5).....(ระบุปัจจัยการผลิตที่ให้ยืม)

รายการ	ปริมาณ (หน่วย) (1)	ราคา/อัตราที่เรียก เก็บ (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	หมายเหตุ
1. ต้นทุนปัจจัยการผลิต				
2. รายได้ค่าธรรมเนียมปัจจัยการผลิตที่ให้ยืม				
3. รายได้ค่าปรับ				
4. มูลค่าการคืนปัจจัยการผลิต				
5.				
6.				

6).....(ระบุปัจจัยการผลิตที่ให้ยืม)

รายการ	ปริมาณ (หน่วย) (1)	ราคา/อัตราที่เรียก เก็บ (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	หมายเหตุ
1. ต้นทุนปัจจัยการผลิต				
2. รายได้ค่าธรรมเนียมปัจจัยการผลิตที่ให้ยืม				
3. รายได้ค่าปรับ				
4. มูลค่าการคืนปัจจัยการผลิต				
5.				
6.				

รายจ่าย ในการให้บริการยืม – คืนปัจจัยการผลิต จำแนกได้ดังนี้

1) ต้นทุนปัจจัยการผลิตที่ซื้อมาให้ยืม

1.1) จำนวน.....หน่วย (.....) ราคาต่อหน่วย.....บาท/(.....)
คิดเป็นมูลค่า.....บาท1.2) จำนวน.....หน่วย (.....) ราคาต่อหน่วย.....บาท/(.....)
คิดเป็นมูลค่า.....บาท1.3) จำนวน.....หน่วย (.....) ราคาต่อหน่วย.....บาท/(.....)
คิดเป็นมูลค่า.....บาท1.4) จำนวน.....หน่วย (.....) ราคาต่อหน่วย.....บาท/(.....)
คิดเป็นมูลค่า.....บาท1.5) จำนวน.....หน่วย (.....) ราคาต่อหน่วย.....บาท/(.....)
คิดเป็นมูลค่า.....บาท1.6) จำนวน.....หน่วย (.....) ราคาต่อหน่วย.....บาท/(.....)
คิดเป็นมูลค่า.....บาท

2) ค่าจ้างแรงงาน/เงินเดือนในการบริหารจัดการ ยืม – คืน จำนวน.....คน

2.1) คนที่ 1 ตำแหน่ง.....เงินเดือน.....บาท/เดือน
ทำงานในกิจกรรม ยืม – คืน ประมาณร้อยละ.....ของงานทั้งหมด

- 2.2) คนที่ 2 ตำแหน่ง.....เงินเดือน.....บาท/เดือน
ทำงานในกิจกรรม ยืม – คืน ประมาณร้อยละ.....ของงานทั้งหมด
- 2.3) คนที่ 3 ตำแหน่ง.....เงินเดือน.....บาท/เดือน
ทำงานในกิจกรรม ยืม – คืน ประมาณร้อยละ.....ของงานทั้งหมด
- 3) ค่าขนส่ง ค่าน้ำมัน เดือนละ.....บาท เป็นน้ำมันที่ทำในกิจกรรม ยืม – คืน ประมาณร้อยละ.....
(ค่าพนักงานขับรถขนส่งให้ตอบในข้อ 2)
- 4) ค่าเช่าสถานที่เก็บปัจจัยการผลิต.....บาท/เดือน
- 5) ค่าน้ำ.....บาท/เดือน เป็นค่าน้ำที่ทำในกิจกรรม ยืม – คืน ประมาณร้อยละ.....
- 6) ค่าไฟ.....บาท/เดือน เป็นค่าน้ำที่ทำในกิจกรรม ยืม – คืน ประมาณร้อยละ.....
- 7) ค่าโทรศัพท์.....บาท/เดือน เป็นค่าน้ำที่ทำในกิจกรรม ยืม – คืน ประมาณร้อยละ.....
- 8) ค่าอุปกรณ์สำนักงานเฉพาะที่ซื้อใหม่เพื่อกิจกรรม ยืม – คืนบาท
- 9) ค่าซ่อมแซม/บำรุงรักษา อาคาร/เครื่องใช้สำนักงาน เฉพาะกิจกรรมยืม – คืน ประมาณ.....บาท/เดือน
- 10) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ระบุ.....
- 11) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ระบุ.....
- 12) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ระบุ.....

3.2 การให้บริการฝาก – ถอนสินค้าเกษตร

3.2.1 สินค้าเกษตรที่รับฝาก ได้แก่

การฝาก สินค้าเกษตร	ปริมาณ (1)	ราคาฝาก (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	ประมาณการ การเพิ่มขึ้น/ลดลง ต่อปี (%)
☐ ข้าวเปลือก กิโลกรัม บาท
☐ บาท
☐ บาท
☐ บาท

3.2.2 การให้บริการฝาก – ถอนสินค้าเกษตรมีรายรับและรายจ่ายในการดำเนินงานต่อปี ดังนี้

รายรับ จากบริการฝาก - ถอนสินค้าเกษตร จำแนกได้ดังนี้

1).....(ระบุสินค้าเกษตรที่รับฝาก)

รายการ	ปริมาณ (1)	จำนวนเงินบาท (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	หมายเหตุ
1. ผลพลอยได้จากสินค้าที่รับฝาก (แกลบ รำ)				
2. ส่วนต่างของราคาสินค้าที่ฝากกับราคาขายได้				
3. รายได้จากการแปรรูปสินค้าขาย				
4. ค่าธรรมเนียมการฝากจากเกษตรกร				
5. ค่าปรับ				
6.				

2).....(ระบุสินค้าเกษตรที่รับฝาก)

รายการ	ปริมาณ (1)	จำนวนเงินบาท (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	หมายเหตุ
1. ผลพลอยได้จากสินค้าที่รับฝาก (แกลบ รำ)				
2. ส่วนต่างของราคาสินค้าที่ฝากกับราคาขายได้				
3. รายได้จากการแปรรูปสินค้าขาย				
4. ค่าธรรมเนียมการฝากจากเกษตรกร				
5. ค่าปรับ				
6.				

3).....(ระบุสินค้าเกษตรที่รับฝาก)

รายการ	ปริมาณ (1)	จำนวนเงินบาท (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	หมายเหตุ
1. ผลพลอยได้จากสินค้าที่รับฝาก (แกลบ รำ)				
2. ส่วนต่างของราคาสินค้าที่ฝากกับราคาขายได้				
3. รายได้จากการแปรรูปสินค้าขาย				
4. ค่าธรรมเนียมการฝากจากเกษตรกร				
5. ค่าปรับ				
6.				

4).....(ระบุสินค้าเกษตรที่รับฝาก)

รายการ	ปริมาณ (1)	จำนวนเงินบาท (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	หมายเหตุ
1. ผลพลอยได้จากสินค้าที่รับฝาก (แกลบ รำ)				
2. ส่วนต่างของราคาสินค้าที่ฝากกับราคาขายได้				
3. รายได้จากการแปรรูปสินค้าขาย				
4. ค่าธรรมเนียมการฝากจากเกษตรกร				
5. ค่าปรับ				
6.				

5).....(ระบุสินค้าเกษตรที่รับฝาก)

รายการ	ปริมาณ (1)	จำนวนเงินบาท (ต่อหน่วย) (2)	มูลค่า (บาท) (1) x (2)	หมายเหตุ
1. ผลพลอยได้จากสินค้าที่รับฝาก (แกลบ รำ)				
2. ส่วนต่างของราคาสินค้าที่ฝากกับราคาขายได้				
3. รายได้จากการแปรรูปสินค้าขาย				
4. ค่าธรรมเนียมการฝากจากเกษตรกร				
5. ค่าปรับ				
6.				

รายจ่าย ในการรับฝากสินค้าเกษตร จำแนกได้ดังนี้

- 1) ค่าจ้างแรงงาน/เงินเดือนในการบริหารจัดการ ฝาก – ถอน จำนวน.....คน
 - 2.1) คนที่ 1 ตำแหน่ง.....เงินเดือน.....บาท/เดือน
ทำงานในกิจกรรม ฝาก – ถอน ประมาณร้อยละ.....ของงานทั้งหมด
 - 2.2) คนที่ 1 ตำแหน่ง.....เงินเดือน.....บาท/เดือน
ทำงานในกิจกรรม ฝาก – ถอน ประมาณร้อยละ.....ของงานทั้งหมด
 - 2.3) คนที่ 1 ตำแหน่ง.....เงินเดือน.....บาท/เดือน
ทำงานในกิจกรรม ฝาก – ถอน ประมาณร้อยละ.....ของงานทั้งหมด
- 2) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการแปรรูปสินค้าที่ฝาก.....บาท/เดือน แบ่งเป็น

ค่าสีข้าวบาท/เดือน
ค่าบรรจุภัณฑ์บาท/เดือน
ค่าแรงงานที่ใช้แปรรูปบาท/เดือน
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ระบุ)บาท/เดือน
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ระบุ)บาท/เดือน
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ระบุ)บาท/เดือน
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ระบุ)บาท/เดือน
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ระบุ)บาท/เดือน
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ระบุ)บาท/เดือน
- 3) ค่าขนส่ง ค่าน้ำมัน เดือนละ.....บาท เป็นน้ำมันที่ทำในกิจกรรม ยืม – คืน ประมาณร้อยละ.....
(ค่านักงานขับรถขนส่งให้ตอบในข้อ 1)
- 4) ค่าเช่าสถานที่เก็บผลผลิตที่เกษตรกรมาฝากไว้.....บาท/เดือน
- 5) ค่าน้ำ.....บาท/เดือน เป็นค่าน้ำที่ทำในกิจกรรม ฝาก – ถอน ประมาณร้อยละ.....
- 6) ค่าไฟ.....บาท/เดือน เป็นค่าน้ำที่ทำในกิจกรรม ฝาก – ถอน ประมาณร้อยละ.....
- 7) ค่าโทรศัพท์.....บาท/เดือน เป็นค่าน้ำที่ทำในกิจกรรม ฝาก – ถอน ประมาณร้อยละ.....
- 8) ค่าอุปกรณ์สำนักงานเฉพาะที่ซื้อใหม่เพื่อกิจกรรมฝาก – ถอน.....บาท
- 9) ค่าซ่อมแซม/บำรุงรักษา อาคาร/เครื่องใช้สำนักงาน เฉพาะกิจกรรมฝาก – ถอน ประมาณ.....บาท/เดือน
- 10) ดอกเบี้ยที่ให้เกษตรกรกรณีไม่ถอน.....
- 11) ค่าน้ำหนักที่หายไป.....กิโลกรัม ราคา.....บาท/กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า.....บาท
- 12) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ระบุ.....
- 13) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ระบุ.....

ส่วนวิชาการการประเมินผล ศูนย์ประเมินผล

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โทร 0-2579-5512 , โทรสาร 0-2579-5511

E-mail : dmet.cppe2018@gmail.com

ภาคผนวกที่ 2

ภาคผนวกที่ 2
มูลค่าการยืม คืน ฝาก ถอน
ของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

ตารางผนวกที่ 2.1 มูลค่าการให้บริการยืม-คืนปัจจัยการผลิต และฝาก-ถอนผลผลิต ของธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร

หน่วย : บาท

รายการ	ยืม			คืน			ฝาก		ถอน	
	ธนาคาร	ตลาด	ส่วนต่าง	ธนาคาร	ตลาด	ส่วนต่าง	ธนาคาร	ตลาด	ธนาคาร	ตลาด
1. กข 49	135,860.84	130,887.00	4,973.84	262,281.12	296,540.00	-34,258.88	2,880.00		2,840.00	135,860.84
2. กข 41	49,895.00	64,850.00	-14,955.00	5,262.50	4,750.00	512.50				49,895.00
3. กข 43	121,000.00	115,710.00	5,290.00			-				121,000.00
4. ปทุมธานี 1	92,130.00	95,208.75	-3,078.75	8,580.00	8,600.00	-20.00	7,174.28			92,130.00
5. กข 6	9,925.00	11,500.00	-1,575.00	11,916.00	17,640.00	-5,724.00	84,700.00		27,015.00	9,925.00
6. พิษณุโลก 1	88,630.00	88,060.00	570.00			-				88,630.00
7. สุพรรณบุรี 1	7,650.00	7,200.00	450.00			-	11,520.00			7,650.00
8. หอมมะลิ105	39,865.00	42,800.00	-2,935.00	11,010.00	16,050.00	-5,040.00	2,790.41			39,865.00
9. ข้าวสาร	25,440.00	26,500.00	-1,060.00			-				25,440.00
10. น้ำมันเชื้อเพลิง	146,260.00	169,500.00	-23,240.00			-				146,260.00
11. ยา/สารเคมี	38,030.00	42,580.00	-4,550.00	8,000.00	8,000.00	-				38,030.00
12. ปุ๋ยสูตร 46-0-0	345,680.00	368,277.83	-22,597.83	24,332.60	23,750.00	582.60				345,680.00
13. ปุ๋ยสูตร 16-20-0	187,090.00	198,825.00	-11,735.00			-				187,090.00
14. เงินสด	65,000.00	65,000.00	-	1,533,367.80	1,533,367.80	-				65,000.00
รวม	1,352,455.84	1,426,898.58	-74,442.74	1,864,750.02	1,908,697.80	-43,947.78	109,064.69		41,655.00	1,352,455.84

ที่มา : จากการสำรวจ